

naša luč

1979

2

Kaj vse morajo poslušati stene! Tudi na brniškem letališču. Bojda sc tam pred dnevi slišale, kako je predstavnik tujega letalskega podjetja prišepnil domačemu špediterju, da ga pod pilotovim sedežem čaka prikupno darilo. Barvni televizor. Le preloži naj ga v svoj avto, seveda pa naj prej podpiše, da bo prav to letalsko podjetje pejlalo tovor v Nemčijo.

Izmišljen pogovor? Morda, ali pa tudi ne, kajti pred dnevi je generalni direktor JAT dejal, da „barvni televizorji letijo v tujih letalih sem in tja po Sloveniji, saj Lufthansa z njimi podkupa“, kar lahko tudi dokaže.

Predstavnik špedicijske organizacije Interevropa je na očitek odgovoril, da o podkupovanju v svojih vrstah ne ve ničesar. Medtem pa bi špediterji ponudili prevoz blaga najprej domačemu prevozniku, je še dejal, zamižali bi tudi ob slabšem servisu JAT, toda ne morejo spregledati za skoraj tretjino višje cene prevoza. Pogosto se tudi zgodi, da tovor prispe šele z drugim ali tretjim letalom.

DELO, Ljubljana, 20. cembra 1978.

Ugotovljeno je tudi, da 85 odst. Slovencev na tujem govori tuj jezik ir tudi bere tuje časnike. Večina žal prebira predvsem tuj bulvarski tisk, za katerega je znano, da ima po pravilu negativen odnos do socializma ir še posebej do Jugoslavije.

KOMUNIST, Ljubljana, 22. decembra 1978.

RADIO BELA KRAJINA — Bela krajina je končno dobila celotno opremo za radijski studio. V Črnomelj so jo pripeljali 6. decembra 1978 iz ljubljanskega Radia. Prostor, kjer bo studio Radia Bela krajina, bodo v stavbi na utrdah in so delno že obnovljeni. Studio so prevzeli z oddajnikom, ki deluje v Črnomlju že vrsto let.

DARILO SLOVENIJE — Decembra je 40 družin iz vasi Selišče in Bardo v Benečiji, ki jim je potres pred dvema letoma porušil domove, prejelo ključne novih hiš, ki jim jih je poklonila matična domovina.

POŠKODOVANI AVTOMOBILI CENEJŠI — Pri tovarni „Zastava“ se je nabralo okoli 400 vozil „Crvene zastave“, ki so zaradi prevoza rahlo poškodovani. Kupci, ki imajo naročene avtomobile, bodo lahko izbirali ali vzamejo brezhiben avto ali cenejšega, vendar z raznimi odrgninami.

ZIBKA PO POŠTI — Denarni prispevek, ki ga Zveza skupnosti otroškega varstva namenja vsem družinam ob rojstvu otroka, naj bi v bodoče predvidoma maja to leto, zamenjal zavitek z opremo, ki jo potrebuje sleherni novorojenček v prvih mesecih življenja. Vrednost takšnega zavitka je predvidena v višini 1100 dinarjev in bi ga dobili vsi starši novorojenih otrok.

KRITIČNO V ŽIVINOREJI — Položaj v živinoreji je izredno težak in kritičen. Trenutne ocene kažejo, da bo iz meseca v mesec manj mesa, lahko pa tudi mleka, če se ne bo v kratkem zboljšal položaj rejcev goveje živine.

MANJŠI ODKOP — Minulo leto je bil za okoli 80 tisoč ton manjši odkop premoga v zasavskih premogovnikih, kot so načrtovali.

RIBIČI SKRBE ZA OKOLJE — Ribištvo danes ni več le namakanje trnkov, ampak je zelo pomembno za varstvo vodá, njihovo čistost in ohranjanje življenja v njej. To je misel, ki so jo poudarili na delovni seji Ribiške zveze Slovenije in proslave 90-letnice ribištva na Slovenskem, 25-letnice Ribiške zveze Slovenije ter 30-letnice izhajanja samostojnega strokovnega glasila „Ribič“.

SVAREČI REKORD — Lani je na slovenskih cestah umrlo 730 ljudi, kar je približno petdeset več kot predlani in sploh največ doslej.

FRANCOSKA KNJIGA O JUGOSLAVIJI — Ugledni francoski novinar Georges Bortoli je objavil knjigo z naslovom „Videti Jugoslavijo“, v kateri je predstavil narodno in kulturno zgodovino jugoslovanskih narodov, današnjo podobo Jugoslavije, način življenja in turistične lepote. Knjiga je opremljena z lepimi slikami. „Malo je držav, ki so bolj kot Jugoslavija prepojene s krvjo, a je v njih kljub temu nasmeh tako topel, umetnost življenja pa spontana,“ pravi omenjeni francoski novinar Bortoli.

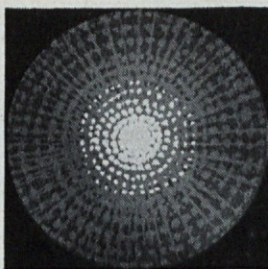
NORČIČ DRUGI — Druga tekma 27. novoletne skakalne alpske turneje je prinesla veliko veselje v jugoslovanski tabor, 26-letni Bogdan Norčič je osvojil izredno 2. mesto z zelo uspešnim 100-metrskim skokom.

POTNI LISTI BODO VELJALI PET LET — Potni listi in vizumi jugoslovanskih državljanov bodo veljali pet in ne več dve leti kot doslej. Podaljšanje veljavnosti potnih listin je ena najvažnejših novosti, ki se napoveduje z bližnjimi spremembami in dopolnitvami zakona o potnih dokumentih jugoslovanskih državljanov. S tem se jugoslovanska praksa izenačuje s tujo in prispeva k uresničenju določil sklepne listine konference

(dalje na strani 2)

Naslovna stran: Drva spravljajo v dolino.

kaj pa doma počnó?

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 28
februar 1979

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fr.
Francija	40 fran. fr.
Italija	8000 ital. lir
Švica	18 švic. fr.
Nizozemska	19 niz. gld.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	40 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	12 kan. dol.
USA	10 am. dol.

Razlika v cenah je po-
gojena zaradi neenakih
poštnin v posameznih dr-
žavah in različnih deviz-
nih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo po-
verjeniki in uprava „Naše
luči“.

Uredništvo in uprava:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Printed in Austria

v okviru

Pred nedavnim se je ves svet z mnogimi razpravami in članki spomnil tridesetletnice Splošne deklaracije O ČLOVEKOVIH PRAVICAH. Zakaj tolikšna poraba tinte za ta predmet?

Na razvalinah zadnje vojne so se voditelji držav zavedli, da je mogoče zgraditi mir le na popolnem spoštovanju prirojenih pravic vsakega človeka. Sleherno kršenje le-teh lahko preraste v spore, ki se kasneje maščujejo ne le nad kršilci pravic, marveč tudi nad nedolžnimi, in to včasih v nepričakovano krutih oblikah. Ob tem spoznanju so si države same sebi in drugim predpisale nekakšno ustavo, ki naj bi se je v prihodnje držale.

Ob tridesetletnici te važne listine je mednarodni tisk ugotovil, da se je ves ta čas proti njej marsikje po svetu močno grešilo, posebno v vojaških diktaturah in v enostranskarskih sistemih tako imenovane ljudske demokracije. Nekakšen izvirni greh teh dveh sistemov je v tem, da si narodi ne smejo, kot jim po naravi gre, sami določiti oblike družbene ureditve v svoji deželi in svobodno voliti svoje voditelje. Iz te izkrivljenosti izvira vrsta drugih (kratenje svobode misli in izražanja, vere in združevanja, sindikalne in politične svobode...) in pa nemir in nezadovoljstvo na strani vladanih.

V to razpravljanje o človekovih pravicah je posegel tudi PAPEŽ s svojim blestečim božičnim govorom, uperjenim proti pretiranemu kolektivizmu (poudarjanje družbe na škodo posameznika) in proti materializmu (ponižanje človeka na proizvajalca in pridobitnika). Med drugim je dejal:

„Posameznik je nekaj edinstvenega, enkratnega in neponovljivega. Sila, ki vse prešinja, je človečnost. Vse, kar je človeškega, prihaja iz te sile. Zato se zahvaljujem vsem za vse, kar ste storili, da postaja človeško življenje v svojih različnih vidikih vedno bolj človeško.“

Človek živi, dela in ustvarja, trpi in se bojuje, ljubi in sovraži in zdvaja, pada in spet vstaja: vedno skupaj z drugimi. Zato se obračam na vse različne skupnosti, na ljudstva, narode, režime, na politične, gospodarske, družbene in kulturne sisteme in jim kličem: odprite se čudoviti resnici o človeku! Odprite se skrivnosti, s katero slehernik živi, odkar je bil rojen Kristus! Dajte mu svobodo, da se bo uresničeval v konkretnih okoliščinah svojega zemskega bivanja! V tej skrivnosti je skrita sila človekovega bitja, sila, ki sveti nad vsem človeškim. Ne ovirajte tega sija! Ne dušite ga! Vse, kar je v zvezi s človeškim, se razcvita po tej sili, brez nje hira, brez nje propada... V Kristusu ima Bog veselje s človekom. Človeka ne sme torej nihče uničevati. Ni ga dovoljeno poniževati. Ni ga dovoljeno sovražiti.“

Že pri polnočnici je papež pozval svet k vzajemnosti z vsemi, ki „so postali žrtev nečlovečnosti ljudi, krutosti in slehernega pomanjkanja spoštovanja, preziranja naravnih pravic posameznika“.

med vrstami

Z izrezki iz domačih ter tujih časopisov in revij skušamo prikazati resnično podobo časa. Izbor komentarjev skuša biti čimbolj tehen. Za njih utemeljenost ne odgovarjamo.

Velikovec, središče Podjune na Koroškem

DRUŽINA:

ZAMOLČEVANI PRAZNIKI

Iz osrednjih slovenskih časnikov smo pred kratkim (prim. *Delo*, 5. decembra, *Večer*, 6. decembra) zvedeli, da so jugoslovanske železnice končale vse pripave za prevoz naših delavcev, začasno zaposlenih v državah zahodne Evrope, „ki jih bo največ preživelo svoje novoletne praznike v domovini“. V času od 15. do 25. decembra je predvidenih šestdeset posebnih vlakov iz Švice, Avstrije in ZR Nemčije „Najintenzivnejši prihod naših rojakov bo po pričakovanjih 23. decembra,“ ve povedati mariborski *Večer*.

Ker smo Slovenci na splošno ljudstvo, ki kar rado obhaja razne praznike, bi se utegnili marsikateremu doma zakolcati po delu na tujem, kjer začnejo z „novoletnimi“ prazniki že 15. decembra, medtem ko trajajo le-ti pri nas samo dva dni. So „novoletni“ prazniki, o katerih zopet govore slovenski časniki, v zahodni Evropi res tako dolgi?

Povejmo brez ovinkov: ne gre le za „novoletne“ praznike, marveč najprej in tudi za božične praznike. Prav te praznike bodo naši delavci, začasno zaposleni na tujem, „največ preživeli“ v domovini.

Božične praznike domača sredstva družbenega obveščanja še kar nekam spretno prikrijejo in „zamaskirajo“; brez pomislekov jih

(nadaljevanje z ovitka)

o evropski varnosti in sodelovanju (KVSE). — S podaljšanjem veljavnosti popolnih listin bo tudi odpadlo odvečno administrativno delo naših diplomatsko-konzularnih predstavništev v tujini, posebno v državah, kjer začasno živi večje število naših državljanov. — Ena izmed morebitnih novosti v zakonu se nanaša na vpisovanje začetne črke roditeljevega imena v potni list. Tu pa se križajo mnenja o tem, ali naj bi bilo to imena očeta ali matere. Jugoslovanski zakoni namreč izenačujejo zakonske in nezakonske otroke in, če bi ostali pri očetovem imenu, bi bila to diskriminacija nasproti tistim, ki očeta ne poznajo. Nekateri predlagajo, naj bi se vpisovala začetna črka imena enega izmed staršev, medtem ko se drugi zavzemajo za edino zanesljivo ime, ime matere, ki je vedno znano. Kompromisna rešitev bi bila, če bi srednjo črko opustili. V zvezi s tem vprašanjem je pričakovati živahno razpravo.

UPEPELITEV NE BO RAVNO POCENI — Skupni stroški pogreba z upepelitvijo po predlogu Komunalnega podjetja Ljubljana-Žale naj bi znašali 10.084 dinarjev. Upepelitev pokojnikov, ki jih bodo pripeljali od zunaj Ljubljane, bo po tem predlogu stala 3607 dinarjev.

ELEKTRIKA DRAŽJA — Od 15. januarja je dražja elektrika; vsi slovenski odjemalci električnega toka plačajo 19,4 odstotka več za električni tok.

V NOVO LETO V NOVIH UNIFORMAH — Vojaška uniforma že vrsto let ni doživela nobenih sprememb. To leto bodo pripadniki jugoslovanske armade, vojaki in starešine, oblekli nove uniforme. Te bodo lepše na pogled, predvsem pa bodo bolj primerne in praktične za nošnjo. Plašč bo zamenjala vetrovka.

SPREJETI V KRISTUSOVO SLUŽBO — V petek, 22. decembra 1978, je mariborski škof dr. Vekoslav Grmič v semeniški kapeli v Mariboru sedmim bogoslovcem mariborske škofije podelil red diakonata. V nedeljo, 24. decembra, je v ljubljanski stolnici sprejelo diakonat dvajset bogoslovcov: osem iz ljubljanske nadškofije in dvajset iz različnih redovnih skupnosti. Posvečeval je nadškof dr. Jože Pogačnik. Na isto nedeljo je koprski škof Jenko v župnijski cerkvi v Postojni posvetil štiri bogoslovce svoje škofije v diakone.

*

CERKLJE — V okviru stoletnice rojstva znanega skladatelja dr. Franca Kimovca je cerkveni mešani zbor župnije Cerklje na Gorenjskem pri-

pravil koncert Kimovčevih pesmi v domači župnijski cerkvi. S tem so se odlično oddolžili svojemu velikemu rojaku duhovniku, ki je vse življenje ostal tesno povezan z domačo župnijo.

FORMIN — S pričetkom obratovanja nove hidroelektrarne Formin pri Ptujju je sklenjena dravska veriga pretočnih elektrarn od Dravograda do Ormoža. S pričetkom obratovanja hidroelektrarne Formin je Slovenija bogatejša za novih 112 megavatov, ki bodo letno dajali 580 milijonov kilovatnih ur električnega toka.

GRIŽE — Zveza čebelarских družin Žalec je ob svetovnem dnevu čebelarstva pripravila slovesno proslavo. Spomnili so se sedemdesete obletnice Čebelarškega združenja v Savinjski dolini, odkrili pa so tudi spominsko ploščo čebelarju, nekdanjemu župniku v Grižah, Janezu Goličniku.

KOPER — Ob 30-letnici koprškega Filatelističnega društva so v pokrajinskem muzeju odprli razstavo osnutkov znamenit akademskega slikarja Božidarja Jakca.

KRANJ — V letu 1978 je „Iskra“ izvozila svoje izdelke v vrednosti za 101.295.798 dolarjev. Tako je preseгла načrtovanih sto milijonov dolarjev izvoza.

KRANJSKA GORA — Na uspelem tekmovanju za „Pokal Vitranca“ je za beležil nov uspeh jugoslovanski smučar Bojan Križaj, ki je zasedel sijajno tretje mesto, kar pomeni 15 točk za svetovni pokal.

KRANJSKA GORA — Do 13. januarja je bil smučarski tečaj za 64 šolarjev naših zdomcev v zahodni Nemčiji iz Stuttgarta in okoliških mest.

IDRIJA — Tu so odprli novo proizvodno dvorano tovarne kolektorjev. S tem ima Idrija novih 73 delovnih mest, kar je pomemben korak pri zaposlitvi rudarjev, ki so bili prej zaposleni v tamkajšnjem rudniku živega srebra.

SV. LENART — PIK Maribor je naročil pri „Projektu“ Maribor izdelavo tehniškega gradiva za predvideno gradnjo PIK-ovih prostorov v Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Letos nameravajo zgraditi proizvodno dvorano, upravno-sanitarni prizidek in skladiščne prostore v predračunski vrednosti 15 milijonov dinarjev.

LENDAVA — Do leta 1980 bodo v Lendavi začeli s prvim obdobjem gradnje nove rafinerije nafte z zmogljivostjo dveh milijonov ton, z gradnjo pa naj bi končali leto dni pozneje. Rafinerijo bo gradila INA-Nafta iz Lendave, obratovati pa naj bi začela leta 1982.

LOKAVEC — V Lokavcu pri Tratah so že pred leti zgradili 150 metrov dolgo vlečnico za smučarje, ki jo tamkajšnji smučarji pridno uporabljajo. Ob sobotah in nedeljah se na teh smučiščih zbere veliko smučarjev, ki plačajo le za pogon oziroma električni tok, ki ga potroši vlečnica.

MESTINJE — Lesna industrija „Bohor“, je uradno ime 370-članske delovne enote, največje v Mestinju in ene največje v občini Šmarje pri Jelšah. Iz nekdanje mestinjske „žage“ nastaja zelo donosna industrija. Vrtno garniture celo izvažajo v inozemstvo.

SV. MIKLAVŽ — Kulturno-prosvetno društvo Zvonko Antoličič v Sv. Miklavžu pri Mariboru se že vrsto let uspešno predstavlja. V društvu deluje 60-članski mešani pevski zbor pod vodstvom Stanka Colnariča, gledališka skupina pa priredi vsako leto po eno igro. Društvo ima svoj dom, ki so ga minulo leto obnovili.

(dalje na strani 10)

strpajo med „novoletne“ praznike. Nekoliko huje preglavice jim povzročajo velikonočni prazniki. Zanje si morajo izmišljati naravnost nova imena. Takšna, ki jih noben delavec ne pozna. Ne na tujem ne doma, saj takih praznikov ni v nobenem civilnem ne cerkvenem kalendarju. Naši časniki v tem primeru govorijo o nekakšnih „spomladanskih“ praznikih, o „podaljšanem vikeendu“ in še o čem. In ostanejo beli! Časniki čedem.

Opozarjam na to najprej zategadelj, ker je bilo v pogovoru predstavnikov katoliške, pravoslavne in evangeličanske Cerkve s članom ZIS in predsednikom Komisije dr. Aleksandrom Firo in njegovimi sodelavci v Kragujevcu (glej *Družino*, št. 41 in 43) 15. oktobra letos izrečeno poudarjeno, naj verske skupnosti vselej obsodijo nestrpno poročanje o veri, Cerkvi in vernikih v jugoslovanskem tisku. Najmanj, kar lahko pripomnimo k zgoraj prikazanemu pisanju o cerkvenih praznikih, je, da je to pisanje neresno, neokusno, nedostojno, nestrpno, povrhu pa še neresnično.

Takšen postopek me tokrat preseneča toliko bolj, ker je bila večina slovenskih katoličanov nedolgo tega na splošno zelo zadovoljna s prizadevanji v našem tisku, da bi v okviru laiško pluralističnega obveščanja dogodke okrog smrti papeža Pavla VI., izvolitve in smrti Janeza Pavla I. in izvolitve Janeza Pavla II. prikazali zares stvarno in nepristransko. Ali ne bi kazalo enako pošteno poročati tudi o domačih cerkvenih dogajanjih in o stvareh, ki so tako ali drugače povezane z vero in s Cerkvijo?

Prepričan sem, da bi to bilo v skladu s stališči *skupščine SR Slovenije* o zakonu o pravnem položaju verskih skupnosti, kjer je rečeno: „Na njegovi podlagi se v Socialistični republiki Sloveniji razvijajo družbeni odnosi in praksa, ki omogoča in zagotavlja uresničevanje ustavnih pravic človeka o svobodi veroizpovedi in načel o ločitvi države od Cerkve ter uveljavljanje politike organiziranih socia-

(dalje na strani 10)

za vsak dan

„Vse bi storila, ko bi vedela kako!“ Menda je bil ta stavek najbolj pogost, ko so severnoameriške katoliške žene odgovarjale na neko vprašalno polo. Vprašanje se je glasilo: „Kako naj mati danes otroke vzgoji za samostojne, polnoletne kristjane?“ Kar po vrsti so odgovarjale: „Rade bi vzgojile svoje otroke za dobre kristjane, trudimo se, da bi to dosegle, vendar se nam le malo posreči. Najbrž ne znamo.“

Svet se je v petdesetih letih bolj spremenil kot prej v tisoč petsto letih. To, da se je svet spremenil, nujno vpliva tudi na osnovno celico človeštva — družino. Danes je družina bistveno spremenjena. Velik odstotek mater je zaposlenih. Pa ne tako, kot so bile zaposlenne naše kmečke matere, z gospodinjstvom in na polju, ko so bili lahko z njimi tudi njihovi otroci, manjši in večji. Današnje matere so po osem, deset ur odsotne, stran od svoje družine.

Naše župnije bi se morale zavedati svoje velike in strahotno odgovorne naloge, da namreč staršem resnično pomagajo pri njihovih težkih nalogah.

Pred časom sem bil v Franciji na nekem duhovniškem posvetovanju. Pri kosilu sem sedel nasproti mlademu jezuitu, ki mi je že med posvetovanjem padel v oči zaradi bistrosti in ostrine pripomb. Ko me je videl, da sem se pred jedjo pokrižal in molil, se mi je prijazno nasmehnil. Ko smo se usedli, mi je dejal: „Veste, mi pred jedjo nismo molili, drži pa, da za sedaj molitev pred jedjo še ni greh.“

Potem sva veliko govorila, odkod ta odpor do molitvenih obrazcev, posebno med mladimi, ki bi se nam pred dvajsetimi leti med katoličani zdel nekaj nemogočega. Ugotovila sva, da je bilo v ustni molitvi mnogo preveč zunanosti, mnogo nepristnega in marsikaj iz navade. Mladi ljudje, ki so sposobni prebiti uro v tihoti in meditaciji, ne prenesajo „brbranja iz navade“.

Ugotovila sva oba, da tudi tu velja tista znana primera o ženski, ki je z umazano vodo vred iz umivalne banjice vrgla tudi otroka: namesto da bi svojo molitev poglobili in iz nje odstranili, kar je bilo napačnega, so jo mnogi v škodo duhovnega življenja opustili.

Evangelij je tisti radar, ki razsvetli skrivnost življenja. Jordan Košutnik v Rebulovem romanu Divji golob srzlaga, kaj je doživel, ko je teta Galicija zares evangeljsko v na smrt ranjenem ilegalcu videla Kristusa: „Tisti trenutek sem verjel. Nenadoma me je obšlo: če ima prav teta Galicija, ima prav Kristus. In teta Galicija ima neskončno prav. Bilo je, kot da se je v meni izbil studenec krsta. Dotlej sem pač hodil k dijaškim mašam, gledal v verouku enega od katerih koli šolskih predmetov — a sedaj sem videl. Nekí radar se je vgradil nekje na pol poti med srcem in glavo in zatipal v neslutene dalje. Verjel sem.“

T. S.

pisma

IZVIRNI GREH IN IZVOR ČLOVEŠKEGA RODU IZ ENEGA PARA

Ali smo dolžni verovati, da imamo ljudje izvirni greh, ker izhajamo od edinega človeškega para? Ko bi bilo dokazano, da izhajamo iz več parov, kaj bi potem bilo z resnico o izvirnem grehu in z resnico o odrešenju?

Na prvi pogled se zdi bolj verjetno, da izhaja človeški rod od različnih človeških parov. A to je le domneva, ki znanstveno ni dokaza in najbrž nikdar ne bo mogla biti. Nekateri pa menijo, da je bolj verjetno, da izhajamo vsi od enega para, ker bi bilo skrajno težko, da bi ob razvoju živih bitij nastalo in se ohranilo tako izredno bitje, kot je človek.

Nauk o razvoju človeškega rodu od enega para pa nudi resen ugovor: kako je mogoče verovati, da je izvirni greh, ki je predvsem velika duhovna beda, navezan edinole na telesno povezanost med rodovi? Ali ima izvirni greh le en vzrok in sicer čisto telesnega? Poleg tega je dovoljeno misliti, da nam da je prva knjiga svetega pisma stare zaveze pri poročilu o edinem paru Adama in Eve le poenostavljeno podoba resničnosti. Besedo „Adam“ je najti kasneje več stokrat v svetem pismu in jo prevajajo čisto preprosto s „človekom“. Tudi je najti v svetem pismu primer, da neko posamično ime zaznamuje celo skupnost, npr. „Izrael“, ki pomeni očaka Jakoba in njegove potomce Izraelce.

Kako je mogoče domnevo o izvoru človeškega rodu iz več človeških parov uskladati z naukom o izvirnem grehu? To vpra-

in pisma

šanje bodo morali reševati bogoslovni učenjaki in sicer v smeri, ali je mogoče nauk o izvirnem grehu še kako drugače izraziti.

Sveto pismo govori o grehu sveta. Janez Krstnik pokaže na Jezusa kot na božje Jagnje, ki odvzema greh sveta. Ta izraz pomeni nekaj drugega kot le vsoto osebnih grehov: neko skupno, splošno stanje zavračanja Boga, v katero smo vsi potopljeni, katerega smo vsi bolj ali manj krivi in ki nas nagiba v osebne grehe.

Ne gre za to, da bi izvorni greh, ki naj bi bil iz mode, nadomestili z „grehom sveta“, ki naj bi bil bolj sodoben. A izvorni greh se je v teku stoletij lahko na kakšen način razširil in dobil novo težo. Ko beremo v knjigi Modrosti ali pri apostolu Pavlu opise o človeški pokvarjenosti, dobimo vtis, da sestavljajo izvorni, skupni in osebni grehi eno samo gmoto, v katero smo potopljeni.

Središče resnice o izvirnem grehu je dejstvo, da se ne more nihče zveličati razen po Kristusu. Sv. Pavel skuša v 5. poglavju pisma Rimljanom osvetliti predvsem to resnico: Kristus je edini odrešenik. Iz tega in iz naše povezanosti s Kristusom glede zveličanja trdi tudi o naši povezanosti z Adamom. Po novem Adamu (Kristusu) smo vsi rešeni, po enem samem; prav tako, kot smo bili po prvem Adamu vsi obsojeni zaradi prestopka enega samega. Ali je hotel sv. Pavel reči, da smo dediči prvega edinega in osebnega grešnika, ker smo njegovi potomci? To je težko reči, ker naša povezanost s Kristusom ni naša telesna sorodstva z njim.

Sveto pismo pove o zemskem

raju le to — kar je pa ogromno! — da je bil človek vedno poklican v življenje tesne povezanosti z Bogom. In če moramo verovati, da smo od prvotnega greha kaj podedovali, ni nujno, da bi ta greh (to stanje ločenosti od Boga) prehajal na nas edinole prek dednosti, ki nas telesno povezuje z edinim prvim parom.

Verovati moramo, da je človeštvo povezano tako v grehu kot v odrešenju; da se vsakdo od nas rodi v stanju npravne bede, ki nas nagiba v greh in ki ni le v naših osebnih grehih; in končno, da nas Jezus Kristus, in samo on, lahko odreši in dvigne iz tega stanja.

DELIM USODO STARCKOV

Te dni bom nastopil visoko starost. Dolgo, zelo dolgo se učim postati star. Urim se v hoji v smeri večnosti. Smrt je le zaključni akord našega muziciranja na zemlji. Seveda se vadim v izničenju samega sebe in skušam razumeti največjo skrivnost v vsemirju — ljubezen.

Od letošnjih Nobelovih nagradencev so trije Judje. V soboto so bili vsi v sinagogi, ne iz folklornih nagibov, temveč zato, ker so verni, ja, zelo verni. In nobeden od njih se ne sramuje tega odprto povedati.

Včeraj sem poslušal televizijsko oddajo o Bogu za mladino približno petnajstih let. Izbrali so verne in neverne najstnike. Samo enega bi bilo lahko sram in sicer — novinarja. Objel bi jih, tako lepo so mu odgovarjali. Čemu Bog dopušča strahote na tem svetu, je bila vodilna tema. „Bog ni diktator. Kako naj si predstavljamo njegovo diktaturo na zemlji? Svobodni smo, naša krivda je, če moramo doživljati vojne, strahote diktatur in bedo,“ so mu govorili otroci. Objel bi jih, smrkavce.

N. N.

kvas zemlje

● NA POLJSKEM SO CENZURIRALI PAPEŽEVO SPOROČILO — Sedanji papež je poslal svoji nekdanji nadškofiji pismo o praznovanju letošnje 900-letnice smrti sv. Stanislava, v katerem označi tega kot „zagovornika najvažnejših pravic človeka in naroda, posebno pravic, od katerih odvisi njuno dostojanstvo, npravnost in resnična svoboda“. Pismo bi moral objaviti katoliški mesečnik *Tygodnik Powszechny*, pa je državna cenzura v Krakovu nekaj stavkov črtala. Revija cenzuriranega pisma ni hotela objaviti, pač so ga pa prebrali s prižnico.

● MILIJARDA LAČNIH — Zahodni svet, ki živi v blaginji, ne bi smel izgubiti izpred oči, da živi danes čez milijardo ljudi v pomanjkanju in da mnogi dobesedno

od lakote umirajo, je povedal podtajnik papeške komisije „Pravičnost in mir“ po vatikanskem radiu. Sredi potrošniške družbe morajo iskati kristjani nov način življenja, poln ljubezni do bližnjega.

● V TRSTU se je vršilo posebno Škofijsko zborovanje. Obravnavali so različna področja krščanskega življenja, npr. dušnopastirska vprašanja slovenske skupnosti, družinska vprašanja, socialno pomoč, delavska vprašanja in prisotnost kristjanov v političnem življenju. Skraj vsi italijanski govorniki so pokazali željo po tesnejši povezavi s slovenskimi verniki. Nastopili so tudi slovenski govorniki v slovenščini in Italijani so z naklonjenostjo sprejemali te besede in slovensko molitev.

● ZANIMANJE ZA PAPEŽEVO KNJIGO — Katoliška univerza v Rimu Sacro Cuore je izdala knjgo kardinala Wojtyła ZNAMENJE NASPROTOVANJA. To so duhovne vaje, ki jih je imel kardinal leta 1976 v Rimu za papeža Pavla VI. in njegove ožje sodelavce. Vrsta založb po svetu je že zaprosila za dovoljenje za prevod.

● SKROMNO ŽIVETI, DA BODO MOGLI ŽIVETI TUDI DRUGI — je bilo geslo osmih katoličanov (mlad zakonski par s 14-mesečnim otrokom, dva študenta, trije dijaki, fant vojaški nabornik), ki so naredili zanimiv poskus: nastanili so se v štirisobnem stanovanju blizu Kirlacha pri Kölnu in se odločili za skupno gospodinjstvo. Kuhali so na plin; elektriko so uporabljali le pri delu in učenju, sicer pa sveče; po opravih so se vozili s kolesom, samó ob slabem vremenu z avtobusom; hranili so se le s kmečkimi pridelki, ki se preprosto pripravljajo; toplo hrano so uživali samó enkrat na dan; meso so jedli le ob nedeljah in si privoščili kozarec vina, sicer so pili kavo in čaj. Prihranili so polovico denarja, ki bi ga sicer porabili. Prihranek so poslali misijonom v Indijo.

recept za samomor

tako imenuje francoski časnikar Chaunu vedno bolj opazno težnjo v Evropi, da bi imeli zakonci čim manj otrok

Število otrok je v preteklih desetih letih zelo upadlo. Spodnja tabela nam bo to nazorno pokazala. V prvem stolpcu je navedeno, koliko otrok se je rodilo na tisoč prebivalcev leta 1963, v drugem leta 1973.

ZSSR	21,2	17,6
Francija	18,2	16,4
Italija	19,0	16,0
Nizozemska	21,7	14,5
Finska	22,0	12,0
Vzhodna Nemčija	17,6	10,6
Zahodna Nemčija	18,5	10,2

Prirastek imata le Irska (od 22,3 na 22,5) in Romunija, ki je izdala ostro zakonodajo proti splavu (od 15,7 na 18,3). Tudi Albanija ohranja visoko stopnjo rodnosti.

Najslabše je trenutno stanje v obeh Nemčijah: v trinajstih letih je število rojstev upadlo za polovico. Na 100 umrlih se rodi samo 80 Nemcev. Če bo šlo tako naprej, bo Nemcev čez sto let le še 15 milijonov — od sedanjih 60. Tako hitro gre izumiranje, če se mu ljudstvo ne postavi po robu.

Zanimivo je pri tem, da sta v enakem položaju Vzhodna kot Zahodna Nemčija, čeprav imata tako različni družbeni ureditvi. Razlog bo treba iskati globlje.

ČEMU IMETI OTROKE?

Obe Nemčiji živita v blaginji. Obojni Nemci se zelo ženó za standard in — vse kaže — obojni več ne vedo, čemu bi imeli otroke.

Čemu bi dajali življenje novim rodovom, ki si ne bodo na jasnem, ali je življenje vredno življenja? Saj si še starši niso na jasnem.

Čemu živeti, če življenje nima vsebine, če od njega nič ne ostane? Če je edini namen življenja — privoščiti si vse užitke. Od jedače in pijače do seksa in križarjenja za jahto po Jadranu. Ko tako življenje mine, od njega nič ne ostane. Rezultat tega življenja je — ničla.

Ni jih mnogo, ki bi znali to z besedo povedati ali celo filozofsko razložiti, mnogo pa jih je, ki to čutijo in izpovedujejo z življenjem: ne zdi se jim vredno, da bi ga podaljševali v otrocih.

„Drama industrijskih družb, ki imajo več krst kot zibelk, ni v pomanjkanju sredstev, temveč v pomanjkanju nagibov“ (Pierre Chau-nu).

Te družbe so stoletja živele pod vplivom judovsko-krščanskega izročila, ki je dajalo življenju večnosten pomen. Ko je začel vpliv vere upadati, je najprej prišlo do občutka sproščenosti in osvoboditve od nekih vezi. Opazilo se je novo navdušenje nad življenjem. A le za kratek čas. Kmalu je začel prevladovati občutek zasičenosti, še več, praznine in nesmisla.

Evropi primanjkuje volje do življenja, ugotavlja Chaunu. In še ne-

česa: občutka odgovornosti za skupnost, za zgodovino, za prihodnost.

Koliko je med nami ljudi, ki bi si upali javno spregovoriti o tej odgovornosti? Saj bi se jim večina smejala — kot tisti mladi ljubljanski materi, ki je v podjetju rekla, da si želi štirih otrok, potem šele bo čutila, da je storila, kar je mogla za svoj narod. V obraz so se ji smejali: „Trapa, nase misli, ne na narod!“

Chaunu odkrito pove, da smo v tej točki odpovedali tudi kristjani. Poskušamo se iti neko krščanstvo, ki je prijetno in brez obveznosti. Če kristjani ne čutijo dolžnosti za bodočnost človeštva, je to znamenje, da nimajo več upanja v pomen zgodovine in posameznika.

KJE JE REŠITEV?

Ali naj države posežejo in „ukažejo“ vero v smisel življenja? V nekaterih državah to res poskušajo, a se vsak tak poskus izrodi v nasilni totalitarizem.

Ali naj bi Cerkev stopila iz duhovnega sveta in začela podrobno

urejati življenje? To bi bila enaka napaka.

Nujno potrebna je družba svobodnih ljudi — a ta ne more shajati brez svobodne Cerkve, brez ustanove, ki kaže ljudem, kakšen je končni smisel njihovega življenja. Podrobne rešitve bodo potem že sami našli. Brez tega bo vsaka družba prej ali slej doživela smrtni krč — in sprostitvev splavov po evropskih državah je znamenje predsmrtnega krča tega sveta.

Vanj sodimo tudi mi.

Vprašanje, koliko bomo imeli naraščaja, je naše domače vprašanje, ki ga moramo rešiti sami. Da pa se pri tem ne smemo zapreti v ozke meje svoje družine, temveč moramo upoštevati odgovornost za vso človeško družino, smo pravkar pokazali.

KAKO JE S TEM V SLOVENIJI?

Kakšno je stanje v Sloveniji? Trenutno se je zboljšalo — a šele v zadnjih letih, zato v tabeli to ni upoštevano. Bilo je zaskrbljujoče, padli smo skoraj na 15 rojstev na tisoč prebivalcev, kar je že na meji

upadanja. Zadnje leto se je to število dvignilo na več kot 16.

Ali je to samo trenutno ali trajno zboljšanje? Odgovor dajemo vsi, za odgovor smo vsi odgovorni.

Kristjani, ki verujemo v večnostno vrednost človeka in človeštva, smo še posebej odgovorni. Ne le svojemu narodu, tudi svojemu Bogu. Naj drugi mislijo po svoje — mi imamo svojo vest in bomo ravnali tako, kot nam le-ta narekuje.

M. Ž.

župnije v sloveniji

Lani je obhajala mariborska škofija 750-letnico svoje ustanovitve, prav tako pa je lani doživela starodavna koprška škofija obnove in osamosvojitve v mejah republike Slovenije. Tako je dobila cerkvena pokrajina v Sloveniji svojo zao-

kroženo podobo, saj se razen večjega dela župnije Razkrižje iz zagrebške nadškofije njene meje krijejo z mejami republike Slovenije.

Slovenija je imela 1. januarja 1978 skupno 791 župnij: Koper 211, Ljubljana 299, Maribor 281.

Normalno bi bilo, da ima vsaka župnija redno svojega duhovnika, če je večja, pa celo dva ali več. Kadar pa duhovnikov primanjkuje, morajo ostati nekatere župnije brez duhovnika in lahko zanje skrbi samo kdo iz kake sosednje župnije.

Upoštevaty je treba tudi to, da približno 12 % škofijskih duhovnikov zaradi starosti in zdravstvenih razlogov ne more več polno opravljati samostojne službe. Dodatno potrebuje škofija vsaj 5 % duhovnikov za drugo delo (veliko in malo semenišče, teološka fakulteta, ordinariat, posebne službe). Za nadaljevalni študij, delo med zdomci in v misijonih bo škofija določila spet 2 do 5 % svojih duhovnikov. Večje župnije potrebujejo vsaj dva duhovnika — takih župnij je v Sloveniji vsaj četrtna. Vsaka škofija bi torej potrebovala nekako 50 % duhovnikov več, kakor ima župnij. Slovenija potrebuje okroglo 1200 škofijskih duhovnikov, 1. januarja 1978 pa jih je imela le 900.

Koliko duhovnikov ima posamezna slovenska škofija in koliko bi jih potrebovala?

ima bi potrebovala

Koper	185	270
Ljubljana	363	450
Maribor	352	440

Precej drugačno podobo pa bi dobili, če bi upoštevali tudi število manjših župnij v posamezni škofiji. Slovenija ima namreč kar 350 ali 44 % župnij, ki imajo manj kakor 1000 prebivalcev. V vseh teh župnijah ni niti polnih 10 % prebivalstva v Sloveniji. V teh župnijah je bilo 1. januarja 1978 brez rednega dušnega pastirja.

v koprski škofiji

75 župnij (35 %)

v ljubljanski nadškofiji

58 župnij (19 %)

v mariborski škofiji

41 župnij (14 %)

Tako razglabljanje o pomanjkanju duhovnikov ni lahko, saj mora upoštevati dejansko stanje v mnogih sestavinah. Če bi za koprsko škofijo lahko rekli, da ima kar zadostno število duhovnikov, čeprav ne more polno oskrbovati vseh župnij, ker so zelo majhne, pa dosega ljubljanska nadškofija samo 70, mariborska pa samo 65 % minimalno potrebnega števila duhovnikov. Iz te zadrege v oskrbovanju župnij nekoliko pomagajo redovni duhovniki, ki redno vodijo 70, oskrbujejo pa 13 župnij.

Za koprsko škofijo ni mogoče sestaviti primerjave s predvojnimi časom. Z ostalima škofijama je pa takole: leta 1937 je imela ljubljanska 588 škofijski duhovnikov, leta 1978 pa le 365; mariborska pa leta 1937 458, leta 1978 pa le 351. Položaj se še bolj zaostri, če upoštevamo, da je prebivalstvo v obeh škofijah po letu 1948 naraslo v Ljubljani za 43, v Mariboru pa za 20 %.

R. L.

Tudi v znanosti in tehniki vedno bolj veje Duh. Že dolgo več ni Bog mašilo za na videz čudežne stvari v svetu znanosti. Religiozna razsežnost ne nasprotuje znanstveni, pač pa jo dopolnjuje tam, kjer le-ta odpove.

o

Vedno več je ljudi, predvsem mladih, ki iščejo svojo lastno, osebno vero, ki jim je starši in sploh starejši niso dali. In takšni verniki iz prepričanja se ne bodo pustili ob vseh svojih svobodnih spoznanjih „ukalupiti“, njihova religioznost ne bo nikoli čredna in avtomatska. Duh veje, kjer hoče!

o

Duh veje tudi v Cerkvi in družbi kot instituciji. Kaj kmalu pa se idealne vrednote v Cerkvi ali družbi sprevržejo v ideologijo, manipulacijo, hinavščino.

o

Hvaležni smo naši družbi in sistemu, ki je Cerkev „osvobodil“ vloge bogataša in mita oblasti. Ali pa moramo v zameno za to mitizirati nove mite, napredek, socializem?

(Misli ob zadnjem teološkem tečaju v Ljubljani.)

L. P.

ničelna družina

resnična zgodba je lahko najmočnejši klicaj v našem življenju

Da je možak za novodobne pojme premožen, ni nič posebnega. Vsega ima res na pretek, čeden kapitalček v banki. Niti redne pokojnine ne moreta z ženo potrošiti. (Kako bi jo neki, ko mu ubožica že dolgo umira na onkološkem...)

Tudi to, da je izgubil edinega sina v prometni nezgodi, danes ni nikakršna posebnost — za javnost je to en primer več v črni kroniki dneva. Toda tega, kar so mu naknadno zaupno povedali — da je sin na nezavaranem prelazu zavestno planil pod kolesa brzovlaka — tega ne more ne verjeti ne razumeti.

Kako naj razume, da se mlad,

nadarjen človek, ki je zrasel v najugodnejših razmerah in mu ni noben trenutek življenja nič manjkalo, potem ko je v redu doštudiral, na samem začetku poklicne kariere odloči za tak grozovit nesmisel? In kako naj verjame, ko mu je sin še eno uro pred tragedijo zavzeto govoril o zbiranju študijskega gradiva za magisterij? Iz polnosti življenja v smrt...

Ženi je dolžnostno prikril sinov samomor, a sam je oropan zadnjega kančka miru. Ne more se več zbrati in razumno misliti.

Na mizi se mu nabirajo neodprti časopisi. Brezvoljno seže po vrhnjem in mehanično preletava naslove. Na enem od njih mu obstane pogled: NIČELNA DRUŽINA V DRUŽBI INDUSTRIJSKO RAZVITEGA SVETA — Civilizirana lakomnost in nepotešljiv pohlep po bogatenju kot vzrok zagrizene gonje za uspehom — Otrok kot ovira na tekmovalni stezi do kariere — Obremenjeni z družino očitno zaostajajo — Družina se naglo spreminja v relikvijo moderne družbe — (Pa še druga plat medalje:) Duševna pobitost, sodobna bolezen lovcev na denar in užitke — Potrtost, osamljenost sredi hrupne družbe, nezaupanje do sočloveka, zapira-

nje vase, glavoboli, želodčni krči, zatekanje k mamilom.

Potem poišče še konec zapisa: „Živčno zlomljen človek, iztrgan iz dobrohotnih medčloveških odnosov, se tolaži z utvaro, da bo po upokojitvi lepše zaživel in popravil vse najhujše napake, a čaka ga le razočaranje, ko spozna, da si je za vselej zapravil najdragocenejšo vrednoto — družinsko srečo.“

On pa je bil zmeraj tako sveto prepričan o modrem uravnavanju svojega življenja... Ali si ni bil izbral natanko takšnega recepta?

Res, misel na kariero mu je bila vse. Tej je posvečal vse svoje moči, ves svoj čas. Nanjo je mislil kot uročen. In da jo je dosegel v zamišljeni polnosti, se je morala žena žrtvovati za trojni splav, zakaj le z enim samim otrokom sta, kot ji je govoril, lahko prešla vse čeri.

In še ta edinec ga je bore malo poznal. Priznati si mora, da mu je bil sin otrok samo po mesu, po duhu pa tujec. Seveda, kruha in iger ni nikoli pogršal. Ali pa sta se kdaj zaupno pogovarjala? „Kako je, sine?“ in „Dobro!“ je bil vsakdanji, venčo navit refren med njima.

Toda, ali ni njegova življenj-

ska zabloda danes že množičen pojav? Saj to počno vsi...

Loteva se ga občutek kužnega bacilonosca, ki je z blodnim zgledom pomagal širiti moralno bolezen med ljudmi, celični razkroj družine. Njegova družina je bila prazna lupina. Zdaj je zdrobljena tudi ta. Nekdo je stopil nanjo in njena ničelnost je bila izpričana pred svetom.

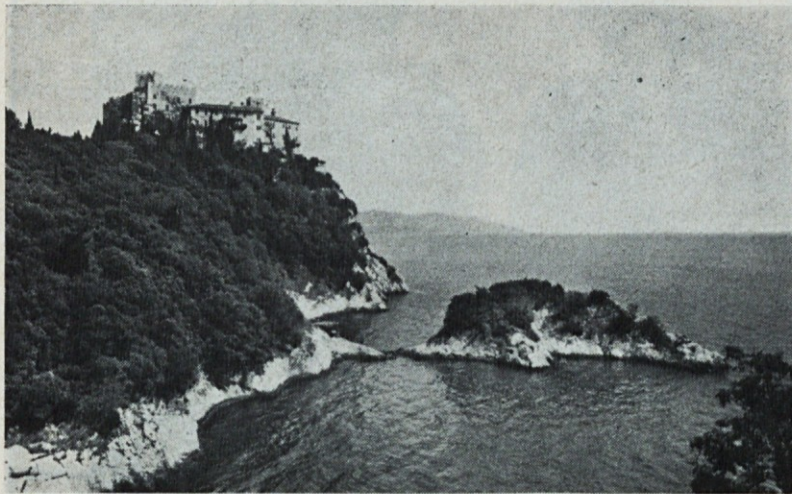
Kaj sta mu bila pomenila žena in otrok? Zgolj okrasni trak na lovoriki njegovega „uspeha“, pa naj se tega sedaj še tako sramuje. Družinska sreča mu je odtekla s trojnim splavom v brezno sebičnostne zablode. Kaj bi dal, ko bi mogel začeti znova!

Še malo pa bo ugasnila tudi žena in ostal bo sam.

Do svojega konca ima samo še eno nalogo: ženi podaljševati umiranje s hlinjenjem upanja v njeno ozdravitev. Usoda mu ni mogla za konec naložiti nič težjega. In vendar mora k njej, saj nima nikogar, ki bi z njim delil gorje.

Ona edina mu lahko otre solzo zaradi pohojene lupine. Samo ona ga bo razumela. Samo ona, čeprav ugašajoča, mu lahko ob svoji veri znova prižge poslednjo lučko miru.

J. L.

Devinski grad pri Trstu

(nadaljevanje s strani 3)

MOZIRJE — Tu so položili temeljni kamen za novo blagovno hišo, ki se bo imenovala „Emona“. Blagovno hišo bodo začeli graditi maja, končana pa bo predvidoma aprila 1980. leta.

MURSKA SOBOTA — Združenje soboškega zavoda za časopisno in radijsko dejavnost je obhajalo dve pomembni obletnici: pred tremi desetletji je začel izhajati pokrajinski tednik „Vestnik“, pred dvajsetimi leti pa so prebivalci Pomurja poslušali prvo radijsko oddajo iz svojega pokrajinskega središča.

NOVO MESTO — Ribiška družina Novo mesto je „vložila“ v Krko 1000 kilogramov mladice soma in linja ter tako precej preseгла letošnji načrt vlaganj ribjega zaroda v Krko in potoke.

POLZELA — Moški pevski zbor „Svobode“ Polzela je pred kratkim praznoval petindvajsetletnico neprekinjenega delovanja. Na samostojnem koncertu so zapeli 17 pesmi. Zbor šteje 45 pevcev, sedaj ga vodi Ciril Jagrič.

PREDDVOR — „Jelovica“ bo povečala in obnovila žago v Preddvoru, na kateri delajo še s stroji iz časa pred zadnjo svetovno vojno. Stroje, ki veljajo okoli 8 milijonov dinarjev, so kupili v Zvezni republiki Nemčiji.

RADLJE OB DRAVI — Tu je kulturna skupnost pripravila že sedmič gledališki abonma. Vanj so zajeli štiri predstave, in sicer „Staromodno komedijo“, „Seviljskega brivca“, „Tri sestre“ in „Desetega brata“.

RADOVLJICA — Knjigoveznica, tiskarna Radovljica je praznovala 15-letnico obstoja. To pomembno obletnico so člani tega kolektiva proslavili v prostorih „Grajskega dvora“ v Radovljici.

RADOVLJICA — V Radovljici so pred nedavnim podelili občinske nagrade, ki nosijo ime domačina Antona Tomaža Linharta.

RIBNICA NA POHORJU — Več sto prebivalcev te pohorske vasi se je udeležilo spominske slovesnosti ob 8. obletnici smrti velikega slovenskega gledališkega igralca in umetnika Staneta Severja, ki je umrl v Ribnici na Pohorju 18. decembra 1970, le nekaj minut za tem, ko se je tamkajšnjim gledalcem predstavil z Dostojevskega dramo „Krotko dekle“.

(dalje na strani 12)

(nadaljevanje s strani 3)

lističnih sil do religije in Cerkve, na katerih temeljijo ti odnosi vse od časa NOB in socialistične revolucije.“ (Delo, 19. oktobra 1978.)

Kazno je, da ne bo odveč, če si to pot priključimo za hip v spomin tista stališča „NOB in socialistične revolucije“, ki zadevajo pravice slovenskih katoličanov v sredstvih družbenega obveščanja.

Slovenski poročevalec, glasilo Osvobodilne fronte, je dal 5. decembra 1941 pomenljivo izjavo, v kateri stoji: „Popolnoma jasno je, da Osvobodilna fronta ne bi imela pravice imenovati se vsenarodno gibanje, če bi kakorkoli žalila čut slovenskih katoliških množic. Tega dejstva se OF prav jasno zaveda. Vse doslej ni storila niti koraka, ki bi bil nasproten verskemu prepričanju in upravičenim verskim zahtevam slovenskih katoličanov. Narobe. Katoličani v OF so imeli in imajo pravico in možnost, da v tisku in radijskih oddajah OF poleg svojih osvobodilnih teženj naglasijo tudi svoje versko prepričanje. Te pravice in možnosti so se katoličani v OF že nekajkrat poslužili. Razen tega so si katoličani v OF v posebnem sporazumu z drugimi vodilnimi skupinami OF za sedanje in bodočnost zavarovali svetovnonarodsko in versko svobodo.“

Osvobodilna fronta je torej za takrat in za prihodnost pravico katoličanov, da v tisku in radijskih oddajah OF naglasijo svoje versko prepričanje, javno razglasila za „upravičeno versko zahtevo“ slovenskih katoličanov.

Ta stališča je pozneje podkrepil tudi Boris Kidrič, „gotovo merodajni tolmač mnenja Osvobodilne fronte“, ko je k razglasu, ki so ga po moskovskem radiu na muslimanske vernike naslovili sovjetski muslimanski duhovniki, pripomnil, da „centralni organ ruske Komunistične partije nima strahu pred ponatiskovanjem versko prežetih proglašev, ki so hkrati domovinski proglašili“. Razmerje slovenskih komunistov do vernikov pa je takole označil: „Kakšno je razmerje narodne oblasti do Cerkve na osvo-

bojenem ozemlju, so odgovorili že sami duhovniki, s katerimi ste govorili. Pripominjam zgolj to, da OF pač v praksi izvaja načela, ki jih je proglasila. Med teorijo in prakso OF ni protislovja in ni razlike." (Prim. Marija Vilfan, *Slovenski duhovniki in politiki o Osvobodilni fronti in veri*, izdala Propagandna komisija pri Izvršnem odboru OF, 1945).

To je veljalo tudi še nekaj časa po vojni. *Slovenski poročevalec* je 24. decembra 1945 objavil lep religiozni esej F. S. Finžgarja (z njegovo sliko) pod naslovom Božična skrivnost. Dr. Metod Mikuž pa je priobčil Božično legendo, v kateri je na svoj način skušal nakazati, kaj bi se bilo zgodilo s Kristusom, če bi se bil rodil v predvojni klerikalni Ljubljani. V isti številki je *Poročevalec* objavil Župančičevo pesem Božič 1942. Naslednje leto, 20. aprila 1946, je pisatelj Modest Golia v *Poročevalcu* objavil svojevrstno razmišljanje Velikonočna beseda. Za božič istega leta je dr. Mikuž v *Poročevalcu* (24. decembra) pisal o „srečnem in veselem božiču“. Za veliko noč 1947 je *Poročevalec* (20. aprila) natisnil Velikonočno pismo briškega duhovnika — župnika Edka Ferjančiča. Mikuž pa je v *Poročevalcu* (24. decembra 1947) za božič — menda zadnjič — pisal o „pravem in resničnem miru“.

Sprašujemo se, zakaj je kasneje spomin, pa kakršen koli je že bil, na božične in velikonočne praznike povsem izginil iz sredstev družbenega obveščanja. Zakaj se danes že samo ime teh praznikov zamolčuje in prikriva? Kdo je za to odgovoren? Kdo si je upal prelomiti obljube OF, dane slovenskim katoličanom?

Ne zahtevamo, kot je iz vsega povedanega dovolj razvidno, ničesar, kar bi nasprotovalo socializmu, kar bi rušilo temelje naše družbe. Gre za naše „upravičene verske zahteve“!

Družina, Ljubljana, 7. januarja 1979, str. 6.

VJESNIK:

DR. BAKARIĆ O HRVAŠKIH ŠKOFIH IN VATIKANSKI RADIO O DR. BAKARIĆU

Komunist (glasilo ZKJ in ZKH) je 6. novembra 1978 objavil izvelečke iz razgovora dr. Bakarića s političnim aktivom občine Hvar in vodstvom skupnosti dalmatinskih občin. Dr. Bakarić je rekel:

„Uredili smo dobre odnose s papežem Pavlom VI. Kaj nas je družilo? On je bil borec za mir; bil je borec za sožitje, in to, kakor med velesilami, tako tudi v religiji, med različnimi verami. Potem je vzpostavil normalne odnose s socialističnimi deželami. V teh svetovnih razmerah je spremenil politiko enega svojih predhodnikov, Pija XII., ki je bil protikomunist in voditelj hladne vojne. Z Janezom XXIII. je katoliška Cerkev opustila politiko hladne vojne, česar ne bi bilo mogoče reči za večino škofov na Hrvaškem. Zaradi tega smo imeli mi kot komunisti boljše zveze s papežem Pavlom VI., kot so jih imeli nekateri naši škofje. Bili smo mu bližje. To nam je omogočalo, da postavimo tudi jasnejše vprašanje našega odnosa do katoliške Cerkve pri nas, to je, da zahtevamo od škofov, da se držijo vsaj linije papeža Pavla VI., ne pa Stepinčeve, in da lahko v tem primeru s njimi sodelujemo v vseh točkah, v katerih smo sodelovali s pokojnim papežem. Oni nas obtožujejo, da smo borbeni ateisti, ki se borijo proti veri — to je značilno, kajne? nismo borci proti veri, smo za sodelovanje, a pod temi in temi pogoji. In ko bi me kdo vprašal, kako gre sodelovanje, ko bi me o tem vprašal papež ali njegov poslanik, bi jaz rekel: slabo gre, slabo gre, slabo gre zato, ker se naši škofje pač ne drže vedno vaše linije“.

Na gornje Bakarićevo besedilo je odgovoril glavni urednik hrvatskega programa vatikanskega radia:

„Kaj drugega je hotel reči dr. Bakarić, kot da so bili hrvaški škofje neposlušni Pavlu VI. in da z

njimi ni moglo priti do sodelovanja. Pri tej dozdevni neposlušnosti hrvaških škofov do papeža je mišljen v prvi vrsti zagrebški nadškof mons. Kuharić kot predsednik naše škofovske konference; o tem dozdevnem razhajanju stališča naših škofov do socialistične oblasti v Jugoslaviji in stališča sv. Sedeža pod vodstvom pokojnega Pavla VI. se je govorilo in se govori na službenih vrhovih Jugoslavije in po družbenem tisku sedaj z namigavanjem, sedaj odkrito, vse odkar obstaja protokol. Vsekakor močneje od 1972.

Ko je 1973 to govoričenje doseglo svoj prvi vrh, je mons. Kuharić vodil (19. 8. 1973) zagrebške romarje v italijansko mesto Lucero, na grob enega prvih zagrebških škofov, bl. Avguština Kažotiča, ob 650-letnici njegove smrti. Na povratku v domovino so se romarji ustavili v večnem mestu in so se udeležili v Castel Gandolfu splošne avdience sv. očeta. Tedaj je Pavel VI. romarjem govoril, pri čemer je med ostalim povzdignil lik blaženega kot škofa, „ki je močno sodoben zaradi žive vere in zaradi tega, kar je pretrpel v službi Cerkve in za obrambo te iste Cerkve. To je danes zelo sodobno, kajne?“ je vprašal Pavel VI. Tedaj se je obrnil naravnost do zagrebškega nadškofa mons. Kuharića s temi besedami: „Mi smo pri Vas, prevzvišeni, spremljamo Vas z velikim razumevanjem Vaših težav, kot ste se tudi sami lahko prepričali. Posebno Vas z občudovanjem spremljamo zaradi Vaših kreposti. Vsekakor vedite, da Vas papež v ponižni osebi, ki tu govori, spremlja, podpira in blagoslavlja.“ Papež je jasen. Brez dvoma je hotel reči, da se čudi Kuharićevo trdnosti pri obrambi verskih in cerkvenih pravic, kot se je malo prej čudil Kažotič zaradi tega, kar je pretrpel v službi Cerkve in za njeno obrambo.

Kako je mogoče vse to povezati z neposlušnostjo, o kateri govori dr. Bakarić? Obče je znano, da so bili mnogi naši škofje zelo nezaupljivi glede sporazuma. Še ko se je protokol sestavljal, ga naši

Pustna „rüsa“ s Ptujskega polja

(nadaljevanje s strani 10)

ROGLA — V Rekreativnem centru na Rogli na Štajerskem, ki ga upravlja Kovaška industrija iz Zreč, so pred kratkim spustili v pogon tretjo vlečnico. Vlečnica je dolga 1050 metrov, na uro pa bo lahko prepegljala okoli tisoč smučarjev.

ŠMARJE PRI JELŠAH — „Veseli juke box“ je na programu Radia Šmarje pri Jelšah med najbolj poslušanimi oddajami. Redni poslušalci te oddaje pa izbirajo najbolj priljubljenega pevca leta. Za minulo leto so poslušalci izbrali pevko Branko Kraner, ki se je predstavila na zaključni prireditvi „Zlati glas Štajerske '78“ v soboto, 23. decembra 1978, v novem kulturnem domu v Šmarju pri Jelšah.

ŠMARJE PRI JELŠAH — Mlekarna Šmarje pri Jelšah je trenutno usposobljena za proizvodnjo sira trapista. Vsak dan predelajo od 20 do 25 tisoč litrov mleka. V drugi polovici letošnjega leta bodo začeli s temeljito obnovo in razširitvijo mlekarne, ki bo pozneje zmogla predelati od 40 do 50 tisoč litrov mleka. Po načrtih bodo v prihodnje predelali tudi več sort sira.

SEVNICA — Na župnijski praznik sv. Miklavža je v Sevnici med slovesnim somaševanjem mariborski škof dr. Vekoslav Grmič posvetil novi oltar v župnijski cerkvi. Škof je v pridigi med mašo poudaril simboličen pomen oltarja, obrnjenega k ljudstvu. Oltar je vez med ljudstvom in duhovnikom.

ŠT. ILJ — Na mednarodnem mejnem prehodu v Št. Ilju so imeli ob izteku praznikov obmejni delavci polne roke dela. Tako je letos 7. januarja prešlo šentiljski mejni prehod nad 54 tisoč potnikov, velik promet so zabeležili tudi na drugih mejnih prehodih z Avstrijo.

ŠT. ILJ — Konec minulega leta pomeni za štorsko železarno tudi konec 65-letnega obratovanja Siemens-Martinove peči. Tako je v Štorah ugasnila peč tipa Moll kot zadnja v Evropi in morda še edina na svetu odšla v železarsko zgodovino.

ZREČE — Konec decembra so v Zrečah odprli novi hotel. Prvi hotel v konjiški občini bo lahko sprejel 70 gostov.

ŽALEC — Žalska občinska stavba bo dobila prizidek, v katerem bo poročna dvorana, kuhinja z jedilnico, prostor za najdene stvari, arhiv in garaže.

škofje ne le niso hoteli, temveč si ga niti niso želeli, ker so vedeli, kaj je končni cilj in namen marksizma in leninizma v njihovi domovini in drugje, kjer sta ta dva na oblasti. Naši škofje niso bili ne malo ne nič vprašani pri predhodnih razgovorih. Iz pokorščine do sv. očeta so sprejeli dejstvo sporazuma, kakor je narejen. Nikakor ni mogoče govoriti o neposlušnosti naših hrvaških škofov do papeža.

Dr. Bakarić samozavestno trdi, da so imeli jugoslovanski komunisti boljše zveze s papežem Pavlom VI., kot so jih imeli nekateri naši škofje, in da so mu bili bližje. Zanimivo odkritje! Ali ne? Skoraj ganljivo!

Protokol je bil podpisan 25. 6. 1966. En dan prej je prišel v naše uredništvo hrvaškega programa neki naš škof in mi je rekel: „Jutri bo podpisan sporazum. Pravkar prihajam z zasebnega sprejema pri sv. očetu. Kaj mislite, monsijnor, o tej naši odločitvi, me je očetovsko vprašal Pavel VI.“ Škof je izrazil bojazen, da bo to druga stran spretno in politično izrabljala samo v svoje dobro in koristi, a s Cerkvijo in verniki, posebno z vernimi po šolah, bo še nadalje ravnala kakor doslej in jim dajala najmanjšo mero svobode. „Nato je pokojni Pavel VI. čvrsto rekel: Monsijnor, vi, škofje in naš predstavnik v Beogradu ste odslej dolžni, da nam sporočite vse, kar bi ne bilo v skladu s protokolom in s spoštovanjem Cerkev in njenih vernikov. Mi Vas ne bomo pustili samih.“

Očitno je s tem Pavel VI. potrdil dolžnost naših škofov, da bdijo nad spoštovanjem pravic vernikov v duhu protokola. To svojo pastirsko dolžnost, prav v duhu poslušnosti do Pavla VI., so naši škofje vedno vršili, kadar so dobronamereno opozarjali odgovorne na Verski komisiji, da se mnogo tega v praksi ne izvršuje.

Medtem ko se na najvišjih vrhovih in v družbenem tisku Jugoslavije redno govori o zelo dobrem sodelovanju med Beogradom in Vatikanom na mednarodnem prizorišču, se pa o notranjih problemih

Cerkve in države v Jugoslaviji popolnoma molči, kakor da je to papežu deseta briga. Hoče se ustvariti splošno mnenje, da so ti problemi v glavnem v redu ali da jih sploh ni, stvarnost je pa videti drugače. Papež in sv. Sedež sta imela sporazume vedno v prvi vrsti za dogovor o medsebojnem odnosu med Cerkvijo in državo v poedinih deželah, ne pa na mednarodnem političnem področju.

V tem duhu je Pavel VI. pri vseh srečanjih s predstavniki SFRJ na poseben način opozarjal, da Cerkve ne išče nobenih posebnih pravic, marveč samo to, da se ji omogoči dovoljšen življenjski prostor svobode, da bo mogla kar najbolj plodovito delovati v duhu evangelija in svojega poslanstva. O tem ni npr. nikoli govoril pred predstavniki ZDA, Anglije ali Francije, kjer je Cerkve prav tako ločena od države, marveč samo pred predstavniki totalitarnih dežel, pa naj so tako usmerjene vojaško ali marksistično. Zakaj je to Pavel VI. naglašal prav pred predstavniki Jugoslavije, če v njej ni problemov pri odnosih med Cerkvijo in državo?

V Jugoslaviji bi hoteli sodelovati z našimi škofi na področju mednarodnih vprašanj, a škojfe niso za to poklicani. Kadar mislijo naši škojfe na temelju svojega duhovnega poslanstva pod tem sodelovanjem v prvi vrsti na to, da kot enakopravni sogovorniki opozarjajo oblasti na verske probleme Cerkve in države, tedaj razume druga stran to kot sodelovanje le, če se skladajo škojfe z ukazi od zgoraj. Brž ko se uprejo kakšnemu ukazu partije, jim očitajo, da nočejo sodelovati, oziroma, da se ne drže linije sv. Sedeža. Samo v tem je dozdevna neposlušnost hrvaških škofov in njihovo pomanjkanje smisla za sodelovanje z novim redom v Jugoslaviji. Vse drugo je po tistem načelu 'divide et impera' — moramo jih razdvojiti, da jih lahko držimo v šahu."

Vjesnik, München, božič 1978, str. 45—48.

FRANKFURTER ALLGEMEINE
ZEITUNG:

KAJ BO Z JUGOSLAVIJO?

Tito je prekorajčil 85 let. Moskva čaka z umirjeno napetostjo na začetek potitovske dobe.

Marsikaj govori za to, da je Sovjetska zveza 1968 razmišljala ali naj takoj po priključenju Českoslovaške spravi v svoj okvir še Balkan. Morala se je odreči vsaj vkorakanju v Jugoslavijo: to bi bilo težko držati zasedeno. Napad nanjo bi se sprevrgel v trajno vojno z njenim prebivalstvom.

Posledice za jugoslovanske odnose do Amerike, v tretjem svetu, celó v zahodnem komunizmu bi bile uničujoče. Zakaj naj bi si Moskva nakopala vse to, ko pa ni posest Jugoslavije za Sovjetsko zvezo neobhodno nujna in ko ima Jugoslavija, ki ne pripada sovjetskemu bloku, za Moskvo poleg mnoge škode tudi marsikakšno korist?

Ne drži, da bi povzročala Titova država Sovjetom, po 1948 same težave. Enostranska protiameriška, sploh protizahodna politika tako imenovane aktivne neuvrščeniosti (ali blokovne svobode) je Moskvi v Aziji in Afriki večkrat koristila. Jugoslovanski socializem ni za voditelje v Moskvi vedno enako slab. Zelo slab je tedaj, kadar se oddalji od sovjetsko-leninističnega vzorca, kot v začetku petdesetih let ali konec šestdesetih. Znosnejši je tedaj, ko se spet napolni s čistim naukom in prakso stroge partijske diktature, kot konec petdesetih let ali 1972. Moskva z ostrimi očmi opazuje, kako se jugoslovanska partija pripravlja na čas po Titu, kako si delijo med seboj vedno večji kos oblasti, ki ga Tito ne more več držati v svojih rokah, v kakšno smer gre politično razpravljanje. V resnici gre manj za to, kaj bo nekoč Moskva storila, kot za to, kaj se bo nekoč v Jugoslaviji zgodilo. To se pa že danes pripravlja.

Za občana je bilo važno popuščanje, ki ga je lahko sam občutil: manjši pritisk tajne policije, več

prostora za narodno kulturo ljudstev v državi, manjša ostrost v cerkveni politiki, več možnosti za zasebno malo obrt. Sovjetom naklonjena zunanjepolitična smer sedemdesetih let je izpuhtela. Med ljudmi okrog Tita so dobili reformisti lahko premoč.

Pri tem stanju se ni 1978 nič bistvenega spremenilo. Ostal je nenavadni splet enopartijske diktature in federalizma, prav tako pa v zunanji politiki oddaljenost od Sovjetske zveze. Pred kratkim je Jugoslavija prvič po desetletjih spet kupila orožje v Ameriki; sovjetska nevolja, ki še traja zaradi tega, ker je jugoslovansko vodstvo sprejelo Kitajca Hua s častmi in ga je ljudstvo navdušeno pozdravljalo, pušča beograjske oblastnike neprizadete.

Nekaj potez v notranji politiki pa kaže na okrepitev leninistične prvine v jugoslovanskem komunizmu. Vršil se je npr. kazenski postopek proti mladim Hrvatom v Zagrebu zaradi dozdevnega protidržavnega delovanja, ki je potekal v tajnosti. Proti zasebni obrti, ki je upala, da bo končno imela nekaj časa mir, je Tito začel novo gonjo. Tajni policiji je spet porasla oblast. Njen šef, notranji minister Herljević, se je lahko, oprt na Tita, požvižgal na Zahodno Nemčijo in izpustil štiri nemške teroriste. Partijski sekretar Dolanc je izgubil vpliv, nasprotno pa si ga je pridobil leninistični pravovernež Bosanec Mikulić.

Zdi se, da vlada med protireformisti in reformisti negotovo ravnotežje. Reformisti uživajo naklonjenost pri ljudstvu, protireformisti se čutijo potrjene od Tita. A prerano bi bilo sklepati, da bo s Titovim odhodom njihova moč strta. Ker se generali, ki so obenem vsi tudi visoki komunistični funkcionarji, bolj nagibajo k njim, nastane lahko v partijskem vodstvu trd boj; državljanska vojna pa, ki jo mnogi na Zahodu pričakujejo, ni verjetna. Kakor koli že — usoda Jugoslavije se bo odločila v Jugoslaviji.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 20. decembra 1978, str. 1.

cvetje v jeseni

„pretresla me je ljubezen, enaka viharju, enaka nevihti — prišla je pozno — kakor pride časih kako cvetje v pozni jeseni — sadu ni rodila, kakor ga ne rodi jesenski cvet“.

KO SE JE PO TRAVNIKIH kosila otava — katerega leta je to bilo, nima nobenega pomena — sem vzela v roko pratiko in izračunal, da dosežem točno po štirinajstih dneh osemindeseto leto svojega brezpomembnega življenja.

Teh osemindeset let mi je ticalo neprijetno v kosteh: spodaj se mi je pričenovalo telo že nekako nesimetrično zaokrožati, zgoraj ob sencih pa je že nekaj sivelo, kakor pozimi, če leži ivje na vejevju. Sicer pa se mi je dobro godilo. Nekaj let že nisem poznal nikakih skrbi, kakor so me svoj čas davile na visoki šoli, in v pravadah sem koval če že ne rumenjake, vsaj srebrnjake, tako da sta se napolnila dan za dnevom lonca in sklada.

Vzlic temu pa me je tistega dne, ko sem ob roki pratike določil svojo starost, zavest, da se staram, prav potlačila in ravno tako me je potlačilo prepričanje, da mi na svetlu ne ostaja drugega nego tisto,

kar imenuje Latinec: použiti sadove.

Stroj si — tako sem govoril sam sebi — ki bo tekel, dokler so posamezni deli količkaj v redu. Potem pa tu in tam kaj odneha, oči ti pokvari kratkovidnost, lasje ti izpadajo in po členkih se ti nabere apno, da teče stroj le še s stokanjem in ječanjem. Pri koncu pa vse skupaj pade in kakor staro šaro te odnesó v stran. Če se pa ob najzadnjem koncu vprašaš, je li tvoje življenje imelo kaj višjega pomena ali namena, ne moreš drugega odgovoriti nego: „Ni ga imelo.“

Tako sem govoril sam sebi in prav živo sem čutil, kako me je potrlo teh osemindeset let, ki jih skoraj dopolnim. Kje naj dobim sočutno dušo, da izlijem vanjo svojo otožnost?

Gnalo me je iz sobe.

Ko stopim na ulico, je bil prvi človek, ki sem ga ugledal, trgovec Bon. Ker se je sam ženil, je bil tiste dni pravi agent za ženitve, tako da sem takoj vedel, kake besede mi bo spregovorila ta revna duša.

„Kam pa? Kam pa?“ je povpraševal.

Odgovoril sem čemerno: „Sam ne vem kam.“

„No vidiš, ali ti naj do sodnega dne trobentam, kako sam si? Plevel si na njivi, za katerega se nihče ne briga. Čisto tako kot plevel tudi pogineš. Dohodke imaš; lahko bi preživljal ženo in otroke. Oženi se vendar!“

Kar videl sem, da živi v veri, da je spregovoril najmodrejšo besedo pod soncem in pod zvezdami. Ta modrost pa me ni potolažila, ker je ženska le slaba tolažba možu, če je star osemindeset let.

Tedaj se mi je pozelelo po gospe Heleni. Tiste dni — morda je še danes — je bila najkrasnejša ljubljanska gospa, a bila je moja prijateljica. Kadar me je morila kaka skrb ali otožnost, sem se zatekel k tej svoji prijateljici in vselej je njena materinska beseda razvedrila mojo dušo in čelo.

V mojih očeh je bila gospa Helena vzor ženske, ki se ni dotikala prahu tega sveta. Z njo skupaj sva brala Prešerna in na marsikatero krasoto Prešernovih umet-

nin me je opozorila ona. Bila je čez vse mere idealna ženska: vsaj jaz sem bil prepričan o tem. Tudi s svojim možem — bil je moj součenec — je živela v resnično srečnem zakonu. Zakonca sicer nista imela velikega premoženja v obilju pa sta imela, kar sta za življenje potrebovala.

Dve deklici sta bili sad vzornega zakona.

Starejšo je bila gospa Helena že omožila in nikjer se ni opazalo, da bi se bila pri tem kaj trudila ali pa še celo posnemala sv. Petra, ko mu je Gospod zaukazal, da naj še enkrat razpne svoje mreže.

Mlajša je živela še v hiši. Neko liko me je motilo, da so jo klicali Elviro. Ali že takrat je ta deklič nosil glavo, kakor jo nosijo ponosne in lepe ženske v španski Sevilji. Samo ob sebi se ume, da je bila vzorno odgojena, in lepota na njej se je že razvijala, tako da je snubač lahko živel v nadi, da se mu s tako nevesto razcveti bujna zakonska sreča. Za svojo osebo sem malo občeval z gospico Elviro, ker tedaj niti osemnajstega leta ni bila dosegla. Ves dan je letala od učitelja do učitelja — učila se je nešteto modernih jezikov — in tudi po klavirju je trkala, kadar je le količkaj utegnila. Bila je splošna sodba, da se bo kakor sestra lahko in dobro omožila. Vsaj gospa Helena, ki mi je zaupavala največje tajnosti, mi ni nikdar kaj potožila, da bi jo v tem pogledu morile kake skrbi.

Gospa Helena me je kakor vsekdar prepričajno sprejela. Brez cemonij sem prisedel k njej in takoj opazil, da je danes v razgovoru bolj počasna. Nekaj je pletla, a tu in tam je počivala z belima rokama in se zagledala v drevesa Latermannovega drevoreda, na katerega se je nudil lep pogled iz okusnega stanovanja. Pazljivo in vestno me je poslušala, ko sem ji tožil o svojem dolgočasnem življenju in o svojih osemindesetih letih. Ni mi odgovorila takoj, pač pa je rahlo zaklicala: „Elvira!“

Hčerka je takoj, prav kakor da je čakala na klic, vstopila vsa pokorna in vdana, vzor prave in poštene vzgoje.

„Kaj želiš, mama?“ To, seve, je vprašala po francosko.

Kako okusno se je bila napravila ta zelenjava! Vse je okroglo postajalo na njej in beli predpasnik je lepe oblike mladega telesa še bolj povzdigoval.

Mama ji je ukazala, da naj gre za pol ure na sprehod, a da se ima potem zanesljivo in gotovo vrniti domov. Elvira je brez odloga odšla in prepričan sem bil, da pride točno in gotovo zopet domov, kakor se ji je zapovedalo.

„Kako to grmičevje rase, mi pa se staramo in življenje nam je v nadlego.“ Po teh besedah nisem mogel zadržati globokega vzdihla.

Gospa Helena me je skoraj pol ure tolažila in mi dokazovala, da pri meni o starosti še ne more biti govora. Končno pa se je zagledala v strop in je nekaj premišljevala.

„Koliko časa, gospod doktor, že zahajate v našo hišo?“ me je vprašala naposled z nekako resnostjo.

„Šest let, in hvaležen sem Bogu za vsak trenutek, ki sem ga smel preživeti v vaši družbi, gospa Helena.“

„To je fraza,“ je odgovorila hladno.

„Čemu fraza?“

„Drugega ne more biti,“ me je odločno zavrnila. „Dokler sem bila sama, se je dalo to še urediti. Sedaj pa, ko je Elvira dorasla, ni moči več krotiti hudobnih jezikov. Saj me umejete, gospod doktor?“

„Čutim se vendar starega.“

Zavrnila me je takoj: „Hudobni jeziki tega ne čutijo.“

Skoraj zaihtel sem: „Kaj mi je početi? Ali naj ne prihajam več v vašo hišo? Kako naj živim?“

Čutil sem se v resnici nesrečne-ga. Gospe Heleni pa se je razširil čaroben smehljaj po licu in šepnila je: „Se dá tudi drugače urediti.“

Ko me je nekaj časa pomenljivo gledala, je še dostavila: „Opraviti imam v mestu. Moj mož ima vsak hip priti. Počakajte ga in lahko z nami večerjate.“

Izginila je in me prepustila občutkom, ki so se kar usuli name. Kaj mi je početi? Ali mi je pokazala vrata? Njena beseda, da se dá stvar tudi drugače urediti, mi ni stvala iz spomina. Ali kako?

„Klink! Klink!“

Kakor bi me zadela strela, tako

me je zadel ta „klink! klink!“ Elvira se je točno vrnila domov in sedaj je v belem predpasniku, ki je še bolj uveljavljajal njene zaokrožene črte, igrala na klavir.

V hipu se mi je odprl pogled na Galilejsko jezero — morda je bilo tudi kako drugo, ker nisem učenjak sv. pisma — in videl sem sv. Petra, ko je s tovariši privlekel prazne mreže k svojemu Gospodu. In Gospod je ukazal: „Vrzite mreže še enkrat!“

„Klink! Klink!“

Pokril sem glavo in bliskoma sem stal z znojem oblit na ulici. Tam pa sem padel v roke svojemu zdravniku, ki ni bil nikdar ljubezniv z bolniki.

„Kaj se potikaš po tlaku?“ je zakričal osorno, in to z obrazom, ki je podoben kozolcu, če ga prevrne burja pozimi.

„Bolam sem.“

„Vraga si bolan. Delaš, če se tisto pravdno pisarjenje sploh lahko imenuje delo, delaš kot navit avtomat. Misliš malo, ješ pa veliko, kot prašiček pri koritu. Polenaril si telo, polenaril si dušo in rediš se, kakor da je mast glavni namen tvojega tolstega življenja. Poslušaj moj svet: Sedaj, ko se otava kosi, odrini v kako pogorje! Lazi po skalah! Pridruži se koscem! Hodi, hodi in delaj! Potem kmalu sprevidiš, da je življenje dar božji in da se zgolj tepci dolgočasijo v njem.“ Nato je odrinil.

Meni se je tedaj prikazalo pred pogledom zamazano pismo in njega velike črke, ki so bile videti kakor po senožetih razmetan plot.

Sestra moje matere je bila omožena na Jelovem brdu, visoko v gričih, in pismo mi je pisal njen sin Boštjan Presečnik, ki je bil vsekdar ponosen na sorodstvo, ki naju je vezalo. Tiste polomljene in razmetane črke so mi pripovedovale, da je Boštjan slabe volje, ker se za sorodstvo premalo brigam: „Več kot pet let te ni bilo pri nas. Svoji ljudje morajo s sabo držati. Tudi Barba že težko čaka. In Meta se je razrastla, da jo komaj spoznaš.“ Barba, rojena Muhova, iz Jarčjega sela, je bila Boštjanova žena, Meta pa njegova hči. Ta se je „razrastla“. No! No!

JELOVO BRDO! Ravno pod Ble-gošem tiči ta mala vasica sredi rodovitne ravnine, kjer prideluje prebivalstvo svoje življenjske potrebščine. Češnja je glavno drevo in spomladi je krajina povita z belimi vencji. Tudi oreh je tu domačin in njegov sad slovi po vsem pogorju.

V tem pogorju sem preživel svoja otroška leta, kakor živi mlada ptica v gnezdju. Živeli smo kakor kos narave in še obleke nismo imeli. V tisti dobi je v našem pogorju še cvetela navada, da otročaj, dokler ga niso poklicali v šolo, ni dobil svojih hlačic. Nosili smo dolge, do peta segajoče srajce, in kjer smo se igrali, je bilo videti iz da-

lje, kakor bi se na kupu valjale umazane vreče. Če je sneg zapadel, so se valjale te vreče bose po snegu in tu in tam podrgnile s krvavo kožo po ledu.

Ko je prišla rahla pomlad, smo staknili vsako ribo v vodi in v gozdu ga skoraj ni bilo gnezda, da bi ga ne zasačilo naše oko, bodisi na zemlji pod grivo, bodisi visoko na veji ob deblu. Pisani pinož, rumeni strnad in zlata taščica — pri nas pravijo tej drobni živalci „šmarnica“ — nobeden ni mogel skriti svoje zakonske posteljice pred nami.

Bili smo del narave in nehoti smo občutili, da pripadamo k zemlji, kakor pripada k tej zemlji jelka, ki zraste na slemenu Mladega vrha. Z naravo smo skupaj zrastle in eno smo se čutili z njo.

Zatorej me silii vse nazaj v rojstni svet in tja me bo sililo, dokler me bodo noge nosile. Kadar zopet pridem v rojstno krajino, me v hipu obdajo otroška leta. Niti najmanjši pripetljaj ni pozabljen in spominjam se vsakega kraja, kamor je nosila ptica svoje gnezdo, kjer smo kurili krese, kjer smo lovili rake-koščake ali tolkli kozo „pod novim cesarjem gor in dol“.

Vsi ti spomini ti mrgolé pred dušo, telesu pa je, kakor bi se kopalo v bistri in okrepečevalni vodi.

Ravno tako je bilo tisti dan, ko sem hodil proti Jelovemu brdu. Mehki spomini so me objemali, in ko sem dospel do Tominčevega hrastja pod Lovskim brdom, ni vrag, da bi ne bila zapela vuga! In pognala je svoj zlati glas v zeleno dolino. Vuga? Malo pozno je že bilo zanjo. Meni se je pa vendar zdelo, da je bil „stric Matic“, ki šiva svoje gnezdo na rogovilico pri veji, da mu giblje sapa mladiče v tej zračni zibelki. Ej, škoda, samo enkrat v življenju sem vedel za tako gnezdo, a še to je viselo na tako šibki veji, da nisem mogel do njega.

Nad Lovskim brdom je pričel kazati svoj obraz naš stari Blegoš, a tik njega je čepel okrogli Koprivnik, izza katerega se tako radi privlečejo črni oblaki, da namočijo polje, kadar je najmanj treba. Takrat je v ozadje stopila Ljubljana in vstran so stopile vse skrbi, ki gre njo življenje samcem po mestih.

Hotel sem sestiti pri poti v šumeče resje in se zagledati v ple-

šasti Blegoš, če me morda še pozna.

A pri poti sta že dva sedela. Pred mano sta že bila prelezla klance do Lovskega brda. Sedaj sta čepela v resju, podobna kupu nesreče, in meni sta se videla kakor dva omlačena snopa.

Mož je pokazal z roko na Blegoš: „Lep je. Na vrhu je v senci, po bregovih ga pa sonce obseva.“

In res je takrat nad glavo plaval velik oblak, ki je jemal vase sončne žarke, tako da je bil vrh teman.

„Lep je,“ je obrnil svoj izmučeni obraz k meni, „in če je bil človek šestnajst let notri, se ga komaj nagleda.“

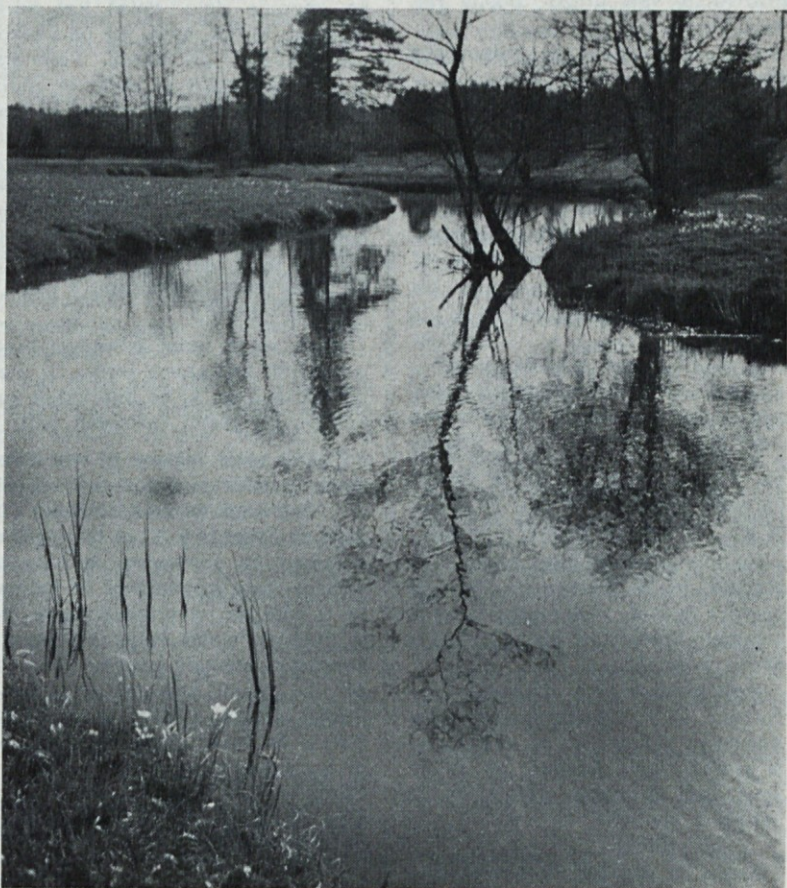
Zagledal se je v goro. Pričelo se mi je svitati, kdo bi bil ta človek. Dolgi zapor mu je bil razoral lice in izpadli so mu bili tudi lasje na glavi. Ni ga bilo lahko spoznati.

Nekdaj je naše gorovje le o tem govorilo, kako sta se kočar Skalar

in gruntar Kalar trgala zaradi majhne njivice, ki je bila beračeva last, po kateri pa je hotel bogatin vlačiti posekani les iz svojega gozda, ki je ležal ravno nad omenjeno njivico. Kalar, ki je bil z vso vasjo v sorodu, je imel torej vso vas na svoji strani. Imel je pa na svoji strani še različne odvetnike, ki so mu denarnico puščali, da je pravda stala več, kot sta bila vredna njivica in gozd skupaj. Skalar je imel zaradi tega proti sebi vso vas in mnogo odvetnikov, ali vzlic temu je končno v pravdi zmagal.

Lahko si mislite, kako sovraštvo je nastalo med Kalarjem in Skalarjem. Bogatin je besnel in bil je — kakor pravimo — vedno pripravljen, revnemu kočarju „s sekirico dobro jutro voščiti“.

Temno sem se spomnil, kako se je govorilo, da sta se v nekem robovju na Blegošu srečala, se spopadla in da se je pri tem Kalar do smrti ponesrečil. Potem je bila dol-

ga razprava in — če sem se prav spominjal — je bil Skalar za vse življenje obsojen v Gradiško.

Pri teh spominih sem spoznal Šimna Skalarja, s katerim sva v otroških letih skupaj ovce pasla, ki je bil pa sedaj videti za najmanj trideset let starejši od mene.

Zopet je ječal: „Lemoj, šestnajst let! In noben dan nisem videl ne Koprivnika ne Mladega vrha in ne Starega vrha. Posušil sem se in ne Kopriva — ej, huda je bila!“

Ko je nekaj časa molčal, je iztegnil koščeno roko in pokazal na kraj, kjer se je iz zelenega bukovega kazal bel rob na bregu, ki ga obrača Blegoš proti Jelovemu brdu.

„Vid'š, tam za robom je bilo. Na ozki stezi me je srečal, sekiro je vzdignil in k meni je rinil. Ker pa je bilo deževalo, se mu je spone drsnilo. Truplo in sekira sta pala po skalovju navzdol, in kakor je Bog v nebesih, jaz se ga nisem dotaknil z roko. Vid'š, tako je Kalar umrl.“

Vprašam: „Kako, da so te obsojili?“

„Njegov brat je pričal. Skrit za grmovjem je hotel videti, kako sem Kalarja pograbil in ga potisnil čez rob. Krivico mi je delal in šestnajst let mi je ukradel.“

Do sedaj Šimnova žena Luca ni bila spregovorila. Prejkone je bila v dvomih, ali naj me tika ali vika. Pri nas so tiste dni imeli samo oženjeni pravico, da so jih vikali. Če si vikal neoženjenega, ti je to štel v zlo. Žal je tudi ta lepa navada v pogorju ponehala in kmalu doživimo, da se bodo dekleta iz različnih far med seboj vikala.

Pa Luca se predolgo časa vendarle ni mogla krotiti. Imela je jokajoč, stopen glas, kakor ga ima zajec, še si ga slabo zadel. Povzdignila je ta glas.

„Toliko sem vekala,“ je zastokala, in njene oči so bile v resnici podobne studencu, kadar zgubi vodo v poletju, „toliko sem vekala, ko so mi moža odpeljali. Sosedje me niso pogledali, in če bi Presečnika ne bilo, bi bila od lakote vzela konec. Drugi me tako ni vzel na delo. Dobro leto potem je umrla Špelica — od stradanja. Toliko sem vekala.“

Pri nas ljudje ne jokajo, pri nas vse „veka“, tako otrok v zibeli ka-

pri nas ljudje ne jokajo, pri nas vse „veka“, tako otrok v zibeli kakor žalujoči pri pogrebu - zatorej je tudi Luca „vekala“, ko so ji moža vzeli in ko je umrlo otroče.

kor žalujoči pri pogrebu. Zatorej je tudi Luca „vekala“, ko so ji moža vzeli in ko je umrlo otroče.

Pa tudi brez vekanja bi bil človek tej ženski verjel, da je pod božjim soncem veliko trpela. V teku tega trpljenja se je je prijel bolezen, da je s svojim suhim obrazom neprestano sem in tja migala, kakor petelin na vrhu cerkvene strehe, kadar je dvojna sapa v zraku. Ta uboga glava se je brez odloga kakor nihalo premikala od leve na desno in od desne na levo, prav kakor da bi hotela sproti zanikavati, kar je govorila s svojim jokajočim in stepenim glasom. Vse to je napravljalo vtis smešnosti ali ravno ta smešnost je nehote povišavala — če si nosil kaj človeškega srca v sebi — vtis žalosti, ki je bila materi Luci v toliki meri prisojena.

„Tako je tudi Špelica umrla. Pa še truzice mi niso hoteli napraviti v vasi. Morilci in ubijalci nismo imeli nobene pravice.“

Radoveden sem postal.

„Lemojte“ — pa se je takoj popravila — „lemoj, zdaj sem te spoznala! Brada ti rase, pa si vendar Kosmov! — Zjutraj je umrla, in povem ti, od stradanja. Na svetu je komaj tri leta bila. Pa nikjer nisem mogla dobiti desk, da bi jo bila spravila, kot se spodobi človeku. Zvečer, ko se je luna prikazala za Goro, sem jo naložila v košek, s katerim smo travo vozili, če smo imeli kravo pri hiši. Takrat je sadje cvetelo. Naložila in odpeljala sem jo ponoči. Nekaj jablanovih vejic sem položila k nji, da je šla v cvetju od doma.“

Sedaj si predstavljajte to revco, ko je svojega mrtvega otroka v poznih noči vozila po slabih gorskih potih!

„Povedati ne morem, kako mi je bilo tisto noč. Tak pogreb in nedolžen otrok, ki nikomur nič hudega storil ni! O Jezus! O Jezus!“

Nekaj časa je vzdihovala, nakar je še dostavila:

„Ali brez pogrebcev moja Špelica ni ostala. Ko jo pod Malenskim vrhom pripeljem do prvega ovinka v gozdu, pogledam na tratino pod seboj, pa ti jo primaha tam doli rjav in kosmat zajček. Kak streljaj od mene skoči na pot. Prav nič se ni bal mojega mrtvega otroka. Sredi pota se usede, prav čudno maha z ušesi in si mane z nožico kuštravo glavo. Oči si briše, sem si mislila. Na vse to izgine v bukove, a povem ti, še trikrat je žival prekrizala pot. Vselej je obsejala in si brisala gobček. In vidiš, Bog je poslal tega pogrebca, ker ni bilo ljudi. O Jezus, jaz sem kaj prestala tisto noč.“

Še mnogo sta mi potožila, ali Luca je potem vodila prvo besedo.

„Otroka sem pokopala, moža so imeli v Gradiški, fantiček pa je moral v službo, ker ga doma preživeti nisem mogla. Bila sem zapuščena kot zapuščena ptica pozimi. Leta so tekla, nato pa sem šla k cesarju.“

Vprašam: „Na Dunaj?“

„Tje, kjer je cesar. Dohtar“ — tu je v moje veliko zadoščenje imenovala našega prijatelja Karla — „mi je vse lepo napisal in v posebnem listu je prosil vse kristjane, naj mi gredo na roko, ker ne govorim nemškega jezika. Nič mi ni računal in še nekaj za pot mi je dal. Hvala Bogu, da so še dobri ljudje na svetu!“

Na dolgo in široko mi je pripovedovala, kako se je vozila na Dunaj, kako je ondi cesarja iskala, kako so ji vzeli prošnjo, da cesarja ni videla, da pa ji je ta vendarle pomilostil moža.

„Zdaj, zdaj imam moža,“ je končala. „Obleko sem mu kupila, da se je napravil, kakor vidiš,“ je ponosno migala z glavo. „Ali ni čeden?“

Čeden sicer ni bil, ker je nova obleka visela na njem kakor na plotu, a pritrdil sem, da je čeden.

Tiho je dodala: „Doma pa mu nimam kaj skuhati. Ni pšena, ni moke in drugega nič. Prvo noč bo moral v posteljo brez večerje.“

Obmolnila je in me kimaje gledala od nog do glave. Nato je vprašala:

„Ali kaj prida zaslužiš?“

Videl sem, da je s strahom pričakovala mojega odgovora.

„Nekaj že.“

„Toliko, da lahko živiš?“

„Prav lahko.“

Sedaj je trepetala vsaka črta na upadlem obrazu, dokler ni polagoma iztisnila iz sebe, da bi jima kaj posodil in, pri ljubem Bogu!, ne podaril. Kmalu smo bili edini, da jima posodim, da si bosta imela s čim kupiti živeža na Malenskem vrhu in da si potem tudi kravo kupita, brez katere jima ni bilo izhajati.

Res smo nato pri Posevčniku na Malenskem vrhu nakupili moke in drugih potrebščin. Trgovec pa nam je pridal vrečico, katero smo napolnili in ki jo je potem ves srečen nosil Skalarjev Šimen.

Pri odhodu je Posevčnik omenjal, da je vsa vas v ognju in da bi morda ne kazalo, da bi se danes vračala domov.

Pa smo jo le odrinili proti Jelovemu brdu, kjer je bilo splošno mnenje, da „morilec“ ne sme v vas.

Približali smo se prvim hišam.

Čuli smo vpitje in opazili smo, da so ljudje vihteli kole in vile. Razlegal se je krik: „Živ ne bo prišel v vas! Če je oni pod zemljo, naj gre ta za njim!“ V prvi vrsti je divjal Kalar, ki je nosil v rokah zakriviljene gnojne vile. Tudi nekaj žensk je kričalo vmes in še celo otročaji so tiščali količe v slabotnih rokah.

Ta dva sta obstala in od groze sta skoraj okamenela. „Moli, Luca!“ je zaječal Šimen. Krčevito je tiščal vrečico k sebi, snel svoj črni slamniček z glave, z desnico pa pričel delati velike križe čez svoje potno čelo.

Zadonela je veličastna molitev o Kristusovem trpljenju in stepeni in jokajoči glas kimajoče Luce je presegal vpitje množice. Nikdar nisem bil posebno vnet za molitev, ali ta prilika me je preobvladovala in razoglav sem korakal za onima, ki sta v silnih stiskah iskala pomoči pri Njem, ki je nekdanj trpel za naš solzni svet.

Že smo dospeli do sovražne tolpe. Za Blegošem je sonce zatonilo

in senca je legala po krajini. Kakor jok je bilo čuti Luce skrhani glas: „Ki je za nas krvavo bičan bil, ki je za nas s trnjem kronan bil, ki je za nas križan bil.“ Preplašena ženska ni ostala pri enem; vse skupaj je mešala, tako da je sedaj molila k Onemu, ki je za nas križan bil, potem pa zopet k Onemu, ki je za nas s trnjem kronan bil. Presunilo me je tako, da sem skoraj videl, kakor bi stopal s trnjem ovenčani in krvavo prebičani Odrešenik s svojim križem pred nami.

In ta dva sta nosila križ z Njim. Ljudstvo je obmolnilo. Že je nekaj količev odletelo vstran. Matere so pograbile po otrocih in tudi možje so izginjali. Zadnji je odstopil še Kalar in vile je treščil na tlak pred hlevom.

V hipu ni bilo videti žive duše več. Ostal sem sam sredi vasi. Onadva pa sta odkorakala proti svoji podrti koči in še iz dalje se je čul stepeni in jokajoči glas Luce: „Ki je za nas križan bil.“

Tako sem prišel tisti večer na Jelovo brdo.

III

KMET JE KRALJ. Če ima dobro in čedno napravo, če ima primereno zemljo, da jemlje iz nje življenje in davek, če nima dolgov, pač pa polne hleve, in če ima še kopicco zdravih in pokornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od vsega sveta.

Tak kralj in gospodar je bil Presečnikov Boštjan na Jelovem brdu. Njegova hiša je stala prav pri koncu vasi. Zidana je bila in imela je tako imenovano „gornjo hišo“, okrog katere je teklen lesen hodnik. Okna so tiščala v okviru zelenih, kamnitih stebričev, a z železom so bila tesno zapažena. Nad okni je kraljeval sv. Ferjan in s svojo golido zabranjeval požare.

Tik hleva na dvorišču je ležal velik kup gnoja, a vzlic temu sta se povsod kazala snaga in red. Na steni je viselo raznovrstno orodje, da je bilo takoj pri roki. Tnalo je bilo pometeno in glavna pot proti hiši je bila še celo s peskom posuta. Tik vhoda pri veži je tekla voda iz umetnega vodnjaka, ker so Presečnikovi že v tistih časih imeli svoj vodovod.

Pri tej hiši si se takoj čutil domačega, ker ni bilo v vsi naselbini ničesar, kar bi bilo ustvarjalo kaj nesoglasja. Vse se je strinjalo in ujemalo.

Bila je že noč, ko sem stopil v vežo.

Ta dolga veža se je končala v mogočno kuhinjo, visoko obokano. Kakor je bil ta visoki obok poln mesa, ki se je ondi sušilo, je človeku posebno dobro del pogled na njegovo blagoslovljeno višino. Obok kuhinje in tudi veža sta bila zavita v saje, od katerih je pri južnem vremenu kapalo in se svetlo nabiralo na tlaku. Nad tem se tiste dni še nikdo ni spotikal; bila je to nekdanja navada, tako da je kapalo že pri starem očetu in brez dvoma tudi že pri tega očetu.

V veži je vladala tema, samo od ognjišča sem se je svetilo. Tam se je togotila ženska, da niso burkle popravljene, da ni mogoče loncev pristavljati in da so možki vsako leto bolj zanič.

Glas te ženske mi ni bil neznan in vedel sem tudi, komu velja ta njena jeza in srd. Bila je dekla Liza, ki je pred petimi leti že tudi služila pri Presečnikovih. A njena beseda je veljala hlapcu Danijelu — pomislite, to coklarsko ime v tem olikanem pogorju! — ki je prav tako že dolgo vrsto let služil pri Boštjanu.

Že večkrat sem omenjal, da je imel tedanji čas svoje posebne navade. Med take navade je spa-

dalo tudi, da sta se hlapec in dekla, če sta daljšo dobo pri dobrem gospodarju služila, štela, da sta nekako zaročena in da se vzame-ta, kadar si dosti prislužita.

Taka zaroka je vezala tudi Lizo in Danijela, ker sta že več kot deset let skupaj služila. In res je ona varčevala, kar se je le dalo, a Danijel — že ime kaže, da je bil svoj čas prinesen iz Trsta — je bil fa-lot, ki je zaslužek najrajši v svojem lastnem grlu nalagal. Ta ljubezen torej ni bila brez viharjev: prav ra-do se je bliskalo in včasih je še celo treskalo.

Danes je pri ognjišču treskalo:

„Pri ljubem Bogu, nisi za nič! Še podkuriti nimam s čim, ti grdo-ba lena!“

Mimo mene je prikrevljal Danijel s svojim kozavim licem. Imel je desno nogo krajšo od leve, ker se je sploh pri vsakem Tržačanu — pri nas smo jim rekli Tržani — ka-zala kaka telesna hiba. Kmalu se je prigugal nazaj in nosil je polno naročje ravnokar naklanih trsk. Vrže jih pred ognjišče rekoč:

„Že zjutraj sem ti jih nasekal. Saj zmerom mislim nate, Lizika.“

Zadnjo besedo je nekako sum-ljivo izgovoril, tako da se je lahko čulo za „Liziko“ ali pa tudi za „Li-sko“, kravo v hlevu. Liza jo je ume-la za kravo.

„Ti vrag črnil!“ Pograbila je za oklešček in udarila za Danijelom, ki jo je urnih petá odkuril iz veže.

Vstopivši v hišo, opazim Boštja-na za mizo. Kar čutil sem, kako se je v njem vse vnelo od veselja, da ga obišče sorodnik. Takrat je pri nas sorodstvo še nekaj cene ime-lo, in če si sorodnika obiskal, si vedel, da si prišel k svojim ljudem. Vzlic temu pa Boštjan pri mojem vstopu niti izza mize ni vstal. In da bi si bila v roko segla, o tej gosposki šegi tista leta v Jelovem brdu še govornice ni bilo. S svetlim očesom me je pogledal in de-jal:

„No!“

In jaz sem odgovoril:

„No, da ste le zdravi!“

Nato je Boštjan zaklical svoji ženi, da naj prinese „štobor“ in luč. Tedaj v našem pogorju še ni vladal „smrdljivec“, pač pa je v leščerbah gorelo laneno olje. Le-ščebre so stale na štoarih, majh-

nih, lesenih stebričkih, od koder je izhajalo prejkone tudi ime. Če se je v kaki gostilni nabirala nevihta, je gospodar najprej ukazal gospo-dinji ali dekli, da je štobrčke v kraj spravila, ker so bili za tepež pri-pravno orodje. Danes ne stakne-mo štobra več v kmečkih hišah, od Škofje Loke pa do Cerknega ne. Laneno olje je podleglo in smrd-ljivi bratec gospodarji na mizah. Mlajši zarod pa nima več pojma o prej tako potrebni premičnini. Kul-tura je štobre vzela.

Barba je nekaj odlašala. Ko je prinesla štobor in plamtečo leščer-bo, sem opazil, da je morala že ve-deti o mojem prihodu. V kratkem času si je bila preoblekla srajčnik — tudi to, za naše ženstvo tako karakteristično oblačilo je zagazilo v pozabo — ki se mu je videlo, da prihaja iz perila. Tudi novi pred-pasnik si je bila pripasala.

Barba je bila še vedno postavna žena. To sem ji tudi v obraz pove-dal, tako da se je zadovoljno za-smejala. V tem pogledu so vse žens-ke enake, in najsi nosijo svilene, s čipkami obrobljene dolge srajce ali pa kratke, na rokavih v gube nabrane srajčnike.

Menili smo se o letini, o živini in o visokih davkih. Ko sem pove-dal, da ostanem pri Presečnikovih nekaj tednov, se je obema lice raz-žarilo. Prepričan sem bil, da sta se tega v resnici veselila.

Pri tem se ni predla nikaka pre-tirana govorica, kaj naj se mi daje jesti, kako naj se z mano počenja in o drugih takih sitnostih. Umelo se je na obeh straneh, da bom ži-vel, kakor živi človek, če pride med svoje.

Stemnilo se je. Posli so pričeli cepati v hišo in naenkrat je bila miza zasedena. Gospodinja je hi-tela po večerjo.

Najprej se je pred nas postavila velika skleda celega krompirja, iz katerega se je mogočno kadilo. Mati Barba je na mizo za družino natrosila velik kup soli, za naju z gospodarjem pa manjšega. Sad zemlje smo jemali iz skleda, ga solili in jedli. Ko sta bila v posodi zadnja dva kosa, ju je pograbil hla-pec Danijel rekoč:

„Ostati nič ne sme.“

bo še

predragi bralci!

Jezuiti — eden najvplivnejših redov v Cerkvi — so se na svoji zadnji splošni skupščini v začetku 1975 odločili, da „mora biti z njihovo službo veri brezpogojno nujno povezano zavzemanje za pravičnost“.

Njihov general p. Pedro Arupe je ob Jezusovi priliki o usmiljenem Samarijanu po-jasnil, kako je treba razume-ti njen nauk. Sicer je dolž-nost krščanske ljubezni do bližnjega „tistim, ki so padli med razbojnike in leže krva-več ob poti, rane zavezati“, a je „prav tako dolžnost kri-stjanov skrbeti za to, da ni-so nedolžni ljudje več primo-rani pasti med razbojnike“.

Naj hočejo jezuiti že kakor koli preprečevati, da ne bodo ljudje zatirani in izrabljani — da ne bodo padli med raz-bojnike, pa naj ti nosijo ka-kršno koli masko — Arupove besede so ne le klic k odpo-ru, temveč napravljajo od-por proti slehernemu politič-nemu zatiralnemu sistemu za krščansko dolžnost. (Po SPIEGLU, 1979/1).

Ali je klic k tej družbeni zavzetosti politizacija krščan-stva? Nihče, ki je dobre vo-lje, ne bo tega trdil, temveč bo v njej videl samo ures-ničevanje pristnega krščan-stva, ki se iz ljubezni do Bo-ga zavzema tudi za svojega brata v njegovem konkretnem bivanju.

Čeprav je veliko lažje osta-jati ob strani, se ne vmeša-vati, ohranяти „čiste roke“, se iti „povsem nadnaravno krščanstvo“, je prav „vmeša-vanje“ naša dolžnost.

Prav lepo Vas pozdravlja-mo!

Uredniki

slovinci po evropi

anglija

LONDON

Mesec december je bil še posebej bogat za našo slovensko skupnost. Hvaležni smo, da smo lahko znova spet doživeli, da smo povezani po bratstvu naroda in vere. Srečali smo se pri slovenskih mašah po raznih krajih na Angleškem.

Na prvo nedeljo (3. decembra) smo v Londonu zares dostojno počastili sv. Miklavža. „Naš dom“ je postal skoraj premajhen, toliko se nas je nabralo. Hvaležni smo sv. Miklavžu, angelčkom, parkeljnu in vsem skritim sodelavcem, ki so nam prinesli toliko darov in veselja. Bennetovi otroci so tako lepo zapeli, da je še dneve zatem odmevalo.

V Walesu smo se v Aberdare in Bargoedu srečali pri maši s pridnimi rudarji. Naj vsaj imena krajev povemo, kje smo se vse pozdravili.

V Nuneatonu se posebej zahvaljujemo Kenkovim in Sajatovim za gostoljubje. In potem v Derby-ju, Rothwell-u, Keighley-ju in v Rochdale. In zraven en velik Bog plačaj vsem Krajškovim, Kravosovim, Vučinovim, Metelkovim, Grkmanovim, Zajčevim in vsak naj sebe prebere, ki iskreno čuti staro zvestobo.

V Bedfordu smo imeli zgodnjo polnočnico, v Londonu pa pravo. Mnogi naši rojaki so letos na Angleškem praznovali svoj 31. Božič in Novo leto.

Naj Gospod blagoslavlja čas, ki je pred nami, da bi lahko drug drugemu storili še veliko dobrega.
L. R.

Kar naglo se praznijo vrste naših tukajšnjih rojakov. V petek, 8. decembra 1978, je blizu Oxforda

umrl v hiši lastnega brata g. Janez Svetè, star 65 let. Pokojni je bil doma iz Bežigrada v Ljubljani in bil doma v službi pri računovodskem oddelku mestne uprave Ljubljane in svojo službo vršil točno in pošteno. L. 1942 je bil odpeljan z bratom v zloglasno taborišče Rab in se ves onemogel vrnil. Med vojno je služil v raznih edinicah Slovenskega domobranstva in prav po čudežnem naključju bil z bratom rešen tragedije Vetrinja konec maja l. 1945. L. 1947 je z bratom prišel sem za delom in l. 1956 postal žrtev avtomobilske prometne nesreče. Pri tem mu je zlomilo hrbtenico; vsa zdravniška pomoč je bila zaman in siromak je bil 22 let na invalidnem vozičku. Brat Stanko mu je ves čas prav bratsko stregel in mu lajšal gorjé. Smrt je rešila njega in brata trpljenja. Poleg brata Staneta zapušča pokojni tu še brata Cirila, doma v Ljubljani sestro, v Združenih državah Sev. Amerike pa bratranca patra Andreja.

V Bradfordu je lani v začetku decembra umrla gospa Jazbec. Pokojna je bila doma pri Brežicah in tu živela že več let. Pokojna zapušča tu hčer Elizabeto in druge znanke in prijateljce.

Oba pokojna naj v miru božjem počivata na tujih tleh in pri Bogu uživata večno plačilo. Svojcem in sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Ob tej priliki je prav, da omenimo tudi smrt velikega prijatelja Slovencev, kanonika č. g. Gerarda Hulma, župnika v Kempstonu pri Bedfordu, kateri je z bratom postal žrtev cestne nesreče-poledice, ko sta se peljala v Cambridge na konferenco duhovnikov tam. škofije. Pokojni je na posledicah te nezgode v teku 24 ur v bolnišnici umrl, njegov rodni brat Anton, ki je tudi kanonik in mestni župnik mesta Bedford, pa je bil le lažje poškodovan in je v teku 1 tedna toliko

ozdravel, da je opravil pogrebno mašo za pokojnega brata. Nesreča zares nikoli ne počiva! Pokojnemu naj Bog povrne stotero za vse, kar je dobrega storil za naše tukajšnje rojake!

Božič smo prav lepo in v miru praznovali. Že vse sobote in nedelje v adventu je naš dobri g. župnik Rot obiskal vse rojake po naselbinah in pripravil in očistil naše duše za prihod Kristusov. Na sv. večer je bila slovesna božična maša v cerkvi sv. Jožefa v Bedfordu. Pri maši so prav lepo odmevale naše lepe božične pesmi. O polnoči pa je bila sv. maša v kapeli Našega doma v Londonu. Tudi tam je bilo lepo domače.

Na Štefanovo je bila slovesna maša daleč na severu v Rochdale v cerkvi šolskih sester. Tudi tam se je zbralo prav lepo število rojakov, ki živijo v Lancashiru in Yorkshiru. Pri maši je bilo prav tako slišati naše lepe božične pesmi. Po maši je bil prijeten domač razgovor ob domači potici, klobasah in domačem vinčku. Prav res lepo in domače smo se počutili.

Enako prijeto razpoloženje je bilo tudi pri miklavževanju v začetku lanskega decembra. Dokler bomo Slovenci častili sv. Miklavža in o Božiču še postavljali jaslice ter prepevali naše lepe domače božične pesmi, se nam ni treba bati konca našega naroda in njegovih krščanskih izročil naših starih slovenskih-krščanskih prednikov.

Ves čas v adventu in o Božiču je bil med nami duhovnik iz ljubljanske nadškofije č. g. Jože Dolenc, kaplan iz Kamnika, kateri je bil tu nad 2 meseca zaradi učenja angleščine. Gospoda je zelo zanimalo življenje naših rojakov in mu želimo vse najboljšo in ves božji blagoslov na nadaljnji njegovi življenjski poti pri trdem in večkrat težavnem delu v vinogradu Gospovem. Priljubil se je vsem rojakom tu in res vso srečo in božji blagoslov z njim na nadaljnji poti njegovega življenja!

Novo leto smo pričakali v Bedfordu v mali farni dvorani sv. Jožefa v Bedfordu. Ob 8. uri zvečer

je bila v farni cerkvi sv. maša za vse prejete darove 1. 1978; po končani maši pa prav domače prijetno *silvestrovanje*, katerega se je vključno obilnemu snegu in ledu na cesti udeležilo prav lepo število rojakov. Pri dobri potici, dobrem prigrizku, katere so oskrbele naše dobre slovenske gospodinje, in domačem vinčku se je razvil prav družaben in domač razgovor. Vsi smo večer sklenili z mislijo „Bog nam daj srečno veselo novo leto 1979 — vsaj ne slabše, kot je bilo leto 1978!“ — Kakšno bo, vé samo Bog in njegova volja naj se zgodi! Je kakor zaprta knjiga pred nami in njej so na skrivnostnih listih omenjeni vsi dogodki bodočega leta.

Po gledanju svetovnih dogodkov je zarja Novega leta zavita v meglo in negotovost, toda kot kristjani moramo zaupati v Boga in njegovo pravičnost, modrost, ljubezen in upanje v bodočnost!

P. S.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Za Božič so bili naši zdomci doma. Kljub temu je bila naša maša na *sveti večer* zelo dobro obiskana. Vreme je bilo ugodno. Morda je bila udeležba številnejša tudi zaradi tega, ker smo jo imeli šele ob enajstih zvečer in ne ob desetih, kakor prejšnja leta. Tudi naše božične pesmi privabijo marsikoga. Prav petje privablja tudi nekaj nemško govorečih vernikov k našemu bogoslužju.

Na *Štefanovo* smo imeli mašo ob štirih popoldne in nato v našem klubu *božičnico*. Začeli smo z verskim programom. Nato je sledila pogostitev. Na koncu smo se tudi malo zavrteli. Razpoloženje je bilo res prijetno. Ob devetih zvečer smo se vsi zadovoljni razšli.

Na praznik *Razglašenja Gospodovega* so bili med nami spet prvi zdomci. V klubu smo proslavili rojstni dan gdč. Majde Zorè. Ker

je bilo tiste dni zelo mrzlo, nam je postregla s kuhanim vinom. Hvaležni smo linškemu dušnopastirskemu uradu, ki nam daje možnost zbiranja po maši. Saj prav to skupno zbiranje povezuje našo versko skupnost na tujem.

Letos za pepelnico ne bo treba „vleči ploha“ po Linzu. 13. januarja sta se v kleinmünchenski cerkvi poročila gdč. Darinka Grandovec, rojena v Ljubljani, ki je po očetu Dolenjka, po materi pa Štajerka, in g. Zlatko Ribič, doma iz Vidma pri Ptujju. Obema želimo na skupni življenjski poti vso srečo in božji blagoslov. Sreča zakona pa zavisi seveda tudi od njiju samih. Če se bosta žrtvovala drug za drugega, potem ne bo sile, ki bi ju mogla razdvojiti, čeprav bo življenje prineslo tudi svoje težave.

ŠTAJERSKA

GRAZ — Graški škof Weber je imenoval 24. decembra lani slovenskega dušnega pastirja g. *Martina Beleja* za njegovo požrtvovalno delo med Slovenci in med bolniki v bolnišnici Enzenbach za duhovnega svétnika. G. Martinu iskreno čestitamo.

DUNAJ

Od 27. do 29. decembra je dunajski Pastoralni institut preredil teološki tečaj, ki je bil posvečen *pastoralnemu delu med delavci*. Slovencev je bilo med udeleženci nad 20. Poleg štirih izseljenjskih duhovnikov so se udeležili tečaja tudi duhovniki iz vseh treh slovenskih škofij. Tečaja se je udeležil tudi kapitularni vikar mariborske škofije, škof dr. Vekoslav Grmič. Med predavatelji je bil tudi 89 let stari p. Nell Breuning, avtor znane okrožnice „Quadragesimo anno“. Pričevanja nekaterih dušnih pastirjev so bila res zanimiva in tudi pretresljiva.

Slovenci ne bi bili Slovenci, če se ne bi zbrali enkrat tudi zvečer v prijetni družbi. Potico in vino nam je preskrbela dunajska socialna delavka gdč. Ema Murko.

belgija

LIMBURG-LIEGE

Tretjo nedeljo v decembru je „Slomšek“ imel družinski večer z miklavževanjem in božičnico. Bilo je prav prijetno.

Za *Božič* je pri obeh službah božjih prav lepo odmevala naša božična pesem. Iskrena hvala pevcem!

Družine iz področja Genk-Houthalen-Opglabbeek so *ново leto* v veselem razpoloženju pričakale v Ackovičevi dvorani.

Naši bolniki: V bolnišnicah so se zdravili: g. Knez iz Opglabbeeka; g. Štefan Mlečnik iz Waterschei-a; g. Vlaso Mathias, g. Franc Drnovšek in g. Stevo Radič iz Houthalena; ga. Angela Gracar in ga. Terezija Brečko iz Maasmechelena. Omenjenim in vsem, za katere še ne vemo, pošiljamo iskrene pozdrave.

Naši rajniki: Nismo še poročali o smrti g. Nandija Mrhar iz Eisdena, ki se je pred 64 leti rodil v Hambornu. Umrl je 1. 8. 1978. Bil je priden delavec, skrben oče, ljubeč mož in dober prijatelj. V pokoju je svojo delavnost posvetil svoji hiši, ki jo je popolnoma prenovil in moderno opremil. Številni prijatelji so ga spremili na zadnji poti. Vdovi ge. Alojziji, roj. Šinkovec, izrekamo iskreno krščansko sožalje.

V Maasmechelenu je 23. septembra 1978. *umrl* g. Ivan Michelotti, tudi upokojen rudar, star 66 let, rojen na Hrvaškem. Tudi on je bil izredno priden delavec, dober mož in plemenit človek. Dolga leta ga je mučila silikoza. Vdovi ge. Rozi, roj. Derstvnšek, izrekamo krščansko sožalje.

Obeh rajnikih se spominjamo v molitvi!

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Leto 1979 smo začeli v pravem zimskem razpoloženju, saj smo imeli povsod veliko snega in tempera-

Pokojna Štefanija Žagar iz Chateleineau. (To je ena zadnjih njenih fotografij ob 84-letnici njenega rojstva.)

tura je padla 10°C pod ničlo! Silvestrovali smo tako vsi bolj doma, v krogu svoje družine.

V prvih dneh novega leta pa moramo že zabeležiti *smrt* dobre mamicе, ge. Štefanije Žagar, roj. Gerhar, iz Chatelaineau. Malo pred Božičem jo je silovito napadla zahrbtna bolezen in jo priklenila na posteljo. Vesela je bila duhovnikovega obiska, ko ji je prinesel sveto obhajilo. Zavedala se je nevarne bolezni in je z velikim zaupanjem v Boga in Mater božjo za vedno zatisnila svoje oči v petek, 5. januarja t. l. Cerkveni pogreb se je vršil v kapeli Fatimske Marije v Pironchamps v ponedeljek, 8. januarja, ob zgledni udeležbi slovenskih rojakov in rojakinj ter drugih, čeprav je bilo vreme bolj zimsko in nevarna poledica na cestah.

Pokojna Štefanija se je rodila leta 1894 v Zagorju ob Savi (Slovenija) in je lani 11. decembra praznovala 84-letnico življenja. Rada je prebirala slovenske knjige, zlasti vsako leto Mohorjeve knjige in poslušala slovensko glasbo. Vsem, ki smo jo poznali, bo še dolgo časa ostala v najlepšem spominu. Naj se lepo v Bogu odpočije, njeni hčerki ge. Ivici in ostalim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne do nadaljnega še vedno v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

Slovenska pisarna je do nadaljnega še vedno na 7 rue Gutenberg, Paris 15°, métro Charles-Michels, tel. 577-69-93; odprta je vsak četrtek popoldne, sicer pa po dogovoru z duhovnikom.

Pri krstu sta bila vključena v Cerkve: Katarina Sutlič, hčerka Nika in Eve, ter Laurent Okloglič, sin Stanka in Marjete.

Silvestrovanje je lepo potekalo, čeprav jih mnogo ni moglo priti zaradi izredno nenadnega pritiska mraza, snega in poledice. Vsi, ki so vkljub slabemu vremenu prišli, so bili res zadovoljni in se vsem, ki so k lepemu večeru pripomogli, toplo zahvaljujejo.

Pustno srečanje bomo imeli v nedeljo, 25. februarja v dvorani na 5 rue des Lorientes, Bagnolet. Ob štirih popoldne bo istotam nedeljska maša, nato pa pustno srečanje, kamor vas Društvo Slovencev prijazno vabi.

MELUN (Seine-et-Marne)

K skupni maši se bomo zbrali v poljski cerkvi v Dammarie v nedeljo, 11. februarja, in v nedeljo, 11. marca, ob devetih zjutraj. Vsi prijazno vabljeni!

80-letnica slovenskega trapista

V trapistovskem samostanu Notre-Dame des Dombes (Ain) je v januarju praznoval svojo osemdesetletnico redovni brat Gregor Bevc. Kot zadnji med devetimi otroki v družini je bil rojen 13. 11. 1899 v Planini na Kozjanskem; v januarju leta 1922 je vstopil k trapistom v Rajhenburgu-Brestanici, kjer je ostal do marca leta 1934, ko je z nekaterimi drugimi patri in brati odšel v novoustanovljeni trapistovski samostan v Alžiru. Ko so leta 1939 trapisti v Alžiru morali zapustiti svojo postojanko, je pri-

šel v Francijo v trapistovski samostan N. D. des Dombes, ker je ta samostan leta 1881 bil poslal prve redovnike trapiste v Rajhenburg ob ustanovitvi tamkajšnjega samostana. (Rajhenburški samostan je bil leta 1891 povzdignjen v opatijo, leta 1941 so ga zapolnili nemški okupatorji, leta 1957 pa nacionalizirali sedanji jugoslovanski oblastniki.)

Brat Gregor živi, kot živijo trapisti, ki se v svojem življenju ravnajo po navodilu njihovega ustanovitelja: „Moli in delaj!“ Kot menih živi po svojem redovnem pravilu, ki je zelo strogo, sicer pa dela kot kolar in mizar. Rad pokaže, kaj vse je v samostanu napravil in tudi še sedaj pridno dela, leta se mu skoro ne poznajo, pa tudi spominja se vsega, do dneva točno.

Naj pridno za vse nas grešnike moli, njemu, slovenski grči, pa želimo še dosti pri Bogu bogatih let v božji samostanski tišini, kakor seveda tudi drugemu slovenskemu redovniku v istem samostanu Stanislavu Vatovcu, ki je po rodu iz Sežane in tudi mladostno prenaša svojih 79 let ter kot bolničar pridno in skrbno bedi nad svojimi bolnimi sobratji.

SLOVENSKI DOM V PARIZU

Na Božič smo imeli popoldne mašo v cerkvi poleg našega doma v Chatillonu. Prišlo je res lepo število rojakov in si obenem ogledalo dom in bodočo dvorano. Ponovno smo se tam zopet dobili drugo nedeljo v januarju. Vsi so bili zadovoljni in ponosni, da smo Slovenci dobili nekaj takega, vsi pa so tudi na kraju samem videli, da je še precej dela, preden bomo lahko vse svoje delovanje preselili tja.

Kot je bilo rečeno že v prejšnji številki in v posebnem pismu, ki ste ga medtem dobili, moramo najprej napraviti nekatera nujna dela v hiši in jo opremiti, potem pa se bomo lotili prezidave delavnice — dvorane. Moramo pa seveda prej prodati prostore na Gutenbergu, da povrnemo vsaj večji del obeh posojil, in potem moramo dobiti denar za prezidavo.

Darove za Slovenski dom v Pa-

Samostanska družina trapistov v Notre-Dame des Dombes. Med njimi sta dva Slovenca: brat Gregor Bevc (zadnji na desni v drugi vrsti), brat Stanislav Vatovec (zadnji na desni v četrti vrsti).

rizu pošiljajte na poštni čekovni račun:

C. C. P. 19285 04 F
MISSION CATHOLIQUE
SLOVENE
7, rue Gutenberg
75015 PARIS

ali pa bančne čeke na isti naslov ali pa izročite svoj dar našim porverjenikom.

Za vsak dar vam bomo zelo hvaležni, ne samo naš blagajnik ga bo vpisal v našo obračunsko knjigo, tudi nebeški Plačnik naj ga vpiše v svojo in vašo nebeško obračunsko knjigo!

PAS-DE-CALAIS in NORD

Božič in novo leto smo preživeli ob lepih slovenskih tradicijah in v družinskem krogu. Polnočnice so privabile rojake ne le k daritvi, ampak tudi k evharistični mizi; tako smo res tudi notranje doživeli veliko srečo svete noči.

16. decembra 1978 je krstna voda obilila Tonija Reneja Gratpancha.

11. decembra 1978 sta kar dva naša rojaka stopila v večnost. V Noyelles-s-Lens je po daljši težki

bolezni v Gospodu zaspal Ivan Štancar v svojem 67. letu starosti. Tih in miroljuben po značaju, je z ljubeznijo skrbel za svoje. Ob redkih prilikah se zbere tolikšna množica, kot se je zbrala ob njegovem pogrebu. Obilje cvetja, s katerim so ga dobesečno zasuli, je pričalo, kako smo ga cenili in kako težko je bilo slovo od dragega Ivana. Pogrebna slovesnost je bila v kapeli „Matere izseljencev“ v Mericourtu 14. decembra. Pokopan je na pokopališču v Sallaumines. Zapušča žalujočo ženo, sina in hčerko z družinama. Naj bo Gospod njegovo obilno plačilo!

V Lensu v bolnišnici nas je isti dan zapustila Ema Kunej, roj. Bah, v svojem 83. letu starosti. Pred njo so že odšli v večnost dva sinova in soprog. Rojena v Kozjem, je l. 1921 prišla z družino v Francijo, najprej na Bruay, nato v Mericourt

in končno v Liévin, kjer je ostala celih 42 let.

Ves čas do pozne starosti je bila navdušena cerkvena pevka. Silno je ljubila slovensko besedo, ni bila le zvesta bralka „Naše luči“, ampak je rada sama pisala, bodisi povesti iz življenja ali pa v vezani besedi.

Pogreb je bil ob obilni udeležbi v cerkvi Naše Gospe Luške v Liévinu dne 15. decembra 1978 in nato smo jo položili v družinsko grobnico na pokopališču Calon. Zapušča sina in hčerko z družinami. Naj počiva v miru!

Žalujočim obeh umrlih rojakov naše krščansko sožalje!

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Letošnji Silvestrov večer ni bil prijeten. Živo srebro v toplomeru je proti večeru v teku dveh ur padlo iz 12 stopinj nad ničlo na 10 stopinj pod ničlo. To smo najmanj čutili starejši, ker smo ostali doma pri topli peči.

V nemalih skrbih so bili seveda tisti, ki so se s svojimi vozili peljali drugam na ta zabavni večer. Dež se je hitro spremenil v led, katerega je pokrila rahel sneg. Voziti po takih cestah ni bilo ravno prijetno in je pravi čudež, da ni bilo več nesreč.

Drugo nedeljo v decembru nas je obiskal msgr. Stanko Grims, ki je spovedal nekaj vernih ter obiskal bolnike. Dva kovčka je nosil: v enem knjige, v drugem pa — kakor vselej — bonbone in cigarete. Bog mu plačaj njegove dobrote!

Povedati moramo še, da je gospa Žagarjeva zgubila hčer Pepco, kakor smo jo po domače klicali. Bila

Ga. Ema Kunej iz Liévina ob krstu svoje pravnukinje Christelle 23. julija 1978.

je poročena in stara komaj 46 let, ko je *umrla*. Mami in možu izrekamo naše prisrčno sožalje.

Zaskrbljeni se izprašujemo, kaj nam bo prineslo novo leto. Pri tem ne smemo pozabiti, da je do neke mere resničen pregovor, ki pravi: „Vsak je svoje sreče kovač“ in drugi, ki pravi: „Bog ti bo pomagaj, toda pomagati si moraš tudi sam.“

J. J.

AUMETZ

Božične praznike smo Slovenci v Aumetzu skušali praznovati s pripravljenim srcem. Preprosto je bilo vse, a zato mogoče še bolj doživeto.

Višek je bila, kot vselej, polnočnica. Je bilo še kar precej ljudi. Škoda, da je bilo slabo vreme! Letos smo jo prvič obhajali ob drugi uri kot pa Francozi. Oni so jo imeli ob 23. uri, mi pa točno ob polnoči. In kakor je oznanil gospod župnik, bo pri tem tudi ostalo. Tako se vsaj ne motimo, ampak še bolj navdušeno prepevamo. Gospod župnik nam je prebral voščila slovenskih škofov in dodal k njihovim še svoja: voščila, da naj bi resnično doživeli božično skrivnost in je bili veseli.

O božičnih praznikih so nam zelo segle v srce vesele resnice papeža Janeza Pavla II. Božji sin je prišel na svet, da odreši vsakega človeka brez izjeme. Njegova voščila. Pričakovali smo ga tudi v slovensčini, a zastoj; ni ga bilo. Tolažili smo se, da so v Jugoslaviji trije ali štirje jeziki in da papež ni mogel voščiti v vseh štirih, ampak le v hrvaškem. Hrvaška Cerkev je le bolj pomembna — tako njena zgodovina in za današnji čas. Ima kardinala in vodstvo Cerkve v Jugoslaviji.

Nekdo je rekel: Zakaj pa papež ne pridiga vsako nedeljo na televiziji (mundoviziji) in se ne bi bilo treba duhovnikom vsako nedeljo na pridigo pripravljati. Ta novi papež, Poljak po rodu, pa še posebej, ker zna kopico jezikov in ko tako dobro pridiga. Ljudje bi pa sedeli vsak v svojem fotelju. Kaj pravite, ljudje Slovenci, na to? Ne bi bilo

slabo kaj? Vendar ne, tako kot je zdaj, je boljše. Cerkev je namreč kakor človeško telo, kjer vsi udje delajo in so solidarni med seboj. In kako! Če je eden bolan, mu vsi prihitijo na pomoč. Eden za vse, vsi za enega. Tako mora biti tudi v Cerkvi. Zato morajo papežu pomagati ne samo duhovniki, ampak tudi laiki. Njihovo življenje naj bi pridigalo, če že ne besede. Vsi smo v vinogradu Gospodovem in dela ne manjka. Kdor je brezposeln, je zato, ker noče delati. Zato, se spomnite, je papež večkrat prosil pri advincih otroke in odrasle, naj molijo zanj in naj mu pomagajo; pomagajo reševati duše.

VZHODNA LOTARINGIJA

Z veseljem se spet oglašamo v „Naši luči“: Sredi skrbi in žalosti nam ona prinaša vedno vesele vesti, tolažbo in pogum.

Za *Novo leto* so ostale še mnoge žarnice na cestah, na križiščih, ob velikih stavbah. Nekateri so se zabavali doma, mnogi pa pri slovesnih proslavah Novega leta.

Naš cerkveni zbor „Slomšek“ je praznoval pri svoji pevski vaji god našega predsednika Silva Mava, in naše drage pevke Silve Gregorčič.

V cerkvah je bilo lepo, po dvoranih lepo, radio pa je javil še mraz, sneg, led in meglo. Na avtomobile smo morali posebno paziti. Videl sem moža, ki je šel kupit torto: ko je prišel ven po nekaj minutah, ni mogel avta več odpreti, kajti zamrznile so vse ključavnice. Pri tem sem mislil: Da bi le naša srca ne zamrznila v novem letu!

2. januarja je *umrla* Marija Čehovin stara 80 let, stanujoča v naselbini Hochwald, in so jo 4. 1. položili v grob. Dobri ženi želimo vse dobro, družini pa izražamo sožalje.

Ta čas je bilo tudi več *porok*: Zanimivo je, da je vedno več ženinov ali nevest našega rodu, ki so zdaj poročeni z ženinom ali nevesto druge narodnosti. Dva Slovenca, dva Hrvata, dva Srba ni več lahko najti pri sklenitvi poroke. V zgodovinskih knjigah porok bere-

mo: 10 do 15 porok letno naše narodnosti. Vsem želimo veliko božjega blagoslova!

Nekateri so bili pogumni in se za božične praznike odpeljali z avtom po ledu, po snegu in v megli domov — pa so se srečno vrnili. Podpisani je moral vzeti taksi, da je obiskal razne kolonije; v sredo, 3. jan., pa se je umaknil avtu na gladki cesti v Merlebachu; pri tem je padel ter se precej udaril na stopalu desne noge. Slike v bolnišnici so pokazale, da ni nič zlomljene, samo precej udarjeno. Tako imam čas, da doma pišem na vse strani na mnogoštevilne novoletne razglednice in pisma.

To priliko tudi porabljam, da se iskreno zahvalim za vsa voščila, polna plemenitih želj in pozdravov.

Bog vas blagoslovi v novem letu, jaz bom pa zopet odhitel v 14 župnij v moji okolici, da vidim dobre naše rojake in prijatelje.

Mnogo na vas misleči

Stanko iz Merlebacha.

nemčija

OBERHAUSEN

V zadnjem mesecu starega leta sta nam dva družinska praznika prinesla veliko resničnega veselja: miklavževanje in božično bogoslužje.

Letos pred *Miklavževim* smo dejali: Vsaj v nebesih naj bi vladala pravičnost! Zato naj bi dobri svetnik ne delal nobenih razlik pri obdaruvanju. Tako bi npr. neki porednež dobil veliko lepša in vrednejša darila od bolj pridnega. Starši so radi prispevali enotni znesek denarja in so tako vsi otroci prejeli enakovredne darove.

Na drugo nedeljo popoldne je bila v Don-Bosco-Heimu v Moersu že pred mašo dvoranica precej nabito polna. Ko je nastala tema po maši in so „peklenke sile“ zažvižgale in zarožljale, sta se priklatila v ospredje dva kar prijazna

parkeljna. Veliki je, kakor da bi bil njegov sinko, prignal malega parkeljčka na verigi. Ko pa je Miklavž vse otroke očaral s svojo prijaznostjo in ljudomilostjo, se niti najmlajši niso več bali parkeljnov. Obdaril je več kakor 50 otrok. Tisti, ki hodijo v slovensko šolo, so znali tudi nekaj moliti in zapeti. Najbolj prizadevne matere so „iz svojega žepa“ napekle veliko prvostnega domačega peciva in z njim postregle vsem navzočim.

Ob slovesu je Miklavž zaželel in smo vsi skupaj zapeli pesem „Mi se imamo radi...“ Najbrž je s pesmijo hotel dopovedati, kako se imajo pri njem v nebesih kar naprej samo „radi, radi, radi...“ In kako zares lepo bi bilo, če bi taka prava „krščanska revolucija“ izbruhnila tudi na zemlji! Z miklavževanjem smo doživeli pravi ljudski praznik dobrote. Le naj pride med nas kak moderen sfanatiziran „demitologizator“ in dokazuje, da je naše staro slovensko miklavževanje s parkeljmi nesodobno! Z vilami bi ga nagnali!

Za zabavni program sta se za igranje prijavila kar dva instrumentalna ansambla. Naši „Vasovalci“ iz Oberhausna so igrali bolj po modernih evropskih melodijah — fantovski trio kitar je želel posebno slavo — drugi ansambel z nekoliko tujezvenečim imenom „Show-Quintet Bergenecho“ — pod tem imenom se skrivajo sami slovenski fantje in dekleta iz Homberga — pa je temperamentno užigal same hitre domače viže. Tako so se naši umetniki sijajno dopolnjevali. Poleg vsega smo imeli celo „uradnega“ fotografa g. Štefana, ki je zgodovini ohranil celo vrsto zanimivih posnetkov. Skupinskega vam objavljamo.

Za sv. večer in božični dan smo na našem področju imeli kar petkrat slovensko mašo: v Moersu, v Oberhausen-Königshardt, v Altenssnu, v Sterkrađu in v Castrop-Rauxelu. Vsakokrat, posebno pri polnočnicah, je bil zelo velik obisk. Pri Sv. Jožefu v Moersu so nam naši pevci „Slovenskega cveta“ zopet pripravili presenečenje z novimi pesmimi. Pred mašo je poleg

njih nastopil tudi otroški zborček. V praznično prenovljeni cerkvi so v polnozasedenih klopi naši rojaki nepremično poslušali slovensko oznanilo božične noči. Res izredno doživetje v letu!

Tudi pri polnočni maši točno opolnoči pri Sv. Barbari v Königshardt smo imeli presenetljivo velik obisk. Tamkajšnjemu nemškemu župniku je ime Janez in se je morda ravno zato še bolj potrdil in napravil med svojimi verniki veliko

Miklavževanje naših rojakov v Moersu (Oberhausen) 10. decembra 1978.

reklamo za „kranjske Janeze“ iz Slovenije. Nemško govorečih vernikov je bilo skoraj polovico med nami. Bogu hvala!

In še *misel za novo leto*. V letu 1979 vam želimo same lepe, srečne sončne dneve. Take, da bi si vsak dan lahko zapeli lepo pesmico. Na

Tudi v Krefeldu je sv. Miklavž obdaroval naše otročiče. To vam je bil pravi živ-žav!

prvi strani letošnjih oznanil „Med nami povedano“ smo sklenili zopet objavljati slovenske pesmi. Leto 1976 smo začeli z narodnimi, leta 1977 posebej z najlepšimi korškimi, lani smo prinašali najlepše verske pesmi in letos začenja mo s serijo domovinskih popevk naših znanih avtorjev. Dokler bom pel, bom kot Slovenec živel! Radi torej prepevajmo, dragi rojaki!

FRANKFURT

Miklavž nas je letos lepo prese- netil. V polni dvorani je razdelil navzočim otrokom, ki so prišli v res lepem številu, nekaj daril. Šoloob- vezni otroci so si darila zaslužili s točnimi odgovori. Miklavž je bil sicer nekoliko v skrbeh, da so vpra- šanja pretežka, a otroci so mu do- kazali, da se pridno učé in so na vsa vprašanja prav odgovorili. Mi- klavž jih je zato upravičeno pohva- lil.

Za Božič smo se zbrali v lepem številu in navdušeno prepevali bo- žične pesmi. Skoraj vsi so prejeli zakramente in se tako res srečali s Kristusom.

V novem letu imamo več lepih načrtov. Koliko jih bomo uresničili, vam bomo poročali.

HAMBURG

Že osmo leto zapored imamo v Hamburgu resnično *polnočnico*. Vreme nam letos ni bilo naklonje- no, kljub temu se je zbralo iz ve- likega Hamburga kar lepo število rojakov. Petje nam je podprla or- ganistinja, ki je sicer Nemka, pa res lepo spremlja naše slovensko petje.

Po maši se kar nismo mogli raz- iti, vendar je dalnja pot naše sre- čanje skrajšala. Upajmo, da bo drugič več časa za pogovor!

WÜRTTEMBERG-OBERLAND

Če se je kaka stvar dobro ob- nesla tu pri nas, odkar obstaja Slovenska katoliška misija v Ra- vensburgu, se je gotovo božična *polnočnica* — vse do lani. Lani je pa izgledalo, da bo tudi ta opešala.

Zato smo bili letos kar priprav- ljeni na to, da bo udeležba še

Dekliška folklorna skupina v Stutt- gartu redno sodeluje na prireditvah slovenske župnije: dekleta plešejo, pojejo, muzicirajo, deklamirajo, napovedujejo. Da, lepo je biti mlad!

manjša, posebno ker jih je mnogo govorilo, da bodo šli za praznike domov. Toda ni res, da se stvari sploh rade iztečejo le slabše, kot je človek mislil; včasih se stečejo tudi boljše.

Tako nas je za letošnjo polnoč- nico čakalo veselo iznenadenje, da je udeležba preseгла vse dosedanje, in pri tem je ostalo tudi za nasled- nje praznike, npr. sv. Štefana in No- vo leto. Čut za lepoto verskega živ- ljenja v slovenskem človeku ni in ne bo nikoli zamrl.

Rojaki, še so za vas na razpola- go Pratique za l. 1979 in Mohorjeve knjige! Pridite ponje!

Msgr. Ignacij Kunstelj se je aktiv- no vključil v slovensko župnijo v Stuttgartu. Za praznike in na družinsko nedeljo — tretja nede- lja v mesecu — ga najdemo pri spovedovanju. Za rojstni dan so mu rojaki čestitali s šopkom cvet- lic. Prišli so iz Stuttgarta, Pariza in Rima.

STUTTGART-okolica

Adventni večer

V soboto, 23. decembra, smo privedili v Heilbronn slovenski adventni večer. Dvoranica župnije sv. Kilijana v Böckingenu je bila to pot polna kot doslej še nobenkrat. Na belo pogrnenih mizah so gorele adventne svečke in božični drevesček se je svetlil v vsej krasoti. Vse to je dalo prostoru posebno toplo vzdušje.

Veselje nad prihajajočim Božičem je napolnilo duše udeležencev, ko smo ob prižganih svečkah na božičnem drevesčku zapeli božične pesmi. Na vrsto so prišle seveda tudi narodne melodije. Živahnost in pestrost večera je poživila tombola, ki je bila to pot poseben izraz božičnih dobrot. Glavni dobiček je zadela Koširjeva gospa iz Odheima. Veselili pa so se ga otroci, saj jim je odstopila vse bogastvo božičnega drevesčka.

Štefanovanje

V Esslingenu že desetletje prirejamo na praznik sv. Štefana, 26. decembra, štefanovanje. Udeležba je rastla iz leta v leto. Letos smo imeli v dvorani dobesedno pre malo sedežev, toliko ljudi je prišlo in prav težko nam je bilo, da so morali nekateri po maši oditi domov.

Razpoloženje v dvorani je bilo božično, tako v prostoru kot pri udeležencih. Sredi dvorane je vzbujal pozornost božični drevesček,

obložen z nešteti dobrotami. Ko se je zasvetil v prižganih svečkah, je vsa dvorana zapela „Sveto noč“ in „Glej, zvezdice božje“. Potem smo igrali tombolo. Glavni dobiček, božični drevesček z vsemi dobrotami, se je nasmehnil Pečarjevi mami, ki se je mudila na obisku pri svojcih. Ker je na isti dan praznovala svoj 70. rojstni dan, so ji udeleženci štefanovanja s srcem privoščili to srečo.

Bilo je živahno leta 1978

Tudi v letu 1978 je bilo v naši župniji precej razgibano. Kronika je zapisala tole:

Imeli smo 40 krstov, 5 porok, 4 pogrebe. V Sobotni šoli smo razdelili 84 spričeval (Stuttgart in Ludwigsburg). K birmi je šlo 49 šolarjev in k prvoobhajanski slovesnosti je prišlo 17 otrok. Med rojake je redno zahajalo 900 izvodov „Naše luči“, 100 „Ognjišč“, 50 „Otroka božjega“, 15 „Družin“ in 5 „Mavric“. Oddali smo 50 kolekcij Mohorjevih knjig in 150 Pratik. Na pustno veselico je prišlo 500 ljudi, na materinski dan 400, na vinsko trgatve 530. Miklavž je obdaroval 233 otrok.

Izleta na Hohenrechberg (Šmarno goro) se je udeležilo 250 rojakov, romanja k Ave Mariji nad 200, prvomajskega izleta v Pariz 46. Udeležili smo se in sodelovali (narodne noše, mladinski ansambel) na dveh mednarodnih srečanjih: v Wernau in na Killesbergu v Stuttgartu.

Tečaj nemškega jezika je uspešno zaključilo 18 oseb. Imeli smo 4 skioptična predavanja in dva večja

družabna večera (štefanovanje in martinovanje). Na počitniško kolonijo v Tirole je šlo 31 otrok.

Čestitke h krstom

V Pleidelsheimu Cipot Martinu in Elizabeti k sinku Martinu; v Leinfeldnu Turnšek Brunu in Justini k sinku Benjaminu; v Ruitu Berglez Ivanu in Mariji k sinku Boštjanu.

BAVARSKA MÜNCHEN

Božični prazniki so za nami. Vsekakor je bilo najgloblje doživetje svetonočne skrivnosti na sam božič pri slovesni maši s tremi duhovniki, ki ji je nudil božično okrašen bogoslužni prostor intimen okvir, naše božične pesmi pa doživeto spremljavo. Tudi ostale maše v božičnem času so bile dobro obiskane, tako tiste v cerkvi, kot one v domači kapeli (na sopraznike smo letos prvič povabili naše rojake v domačo kapelo župnijskega urada). Kljub temu, da gre večina naših zdomcev za božič domov, se nas k božičnim mašam zbere več kot običajne nedelje.

Pouk — malo in običajno šolo — smo imeli dvakrat v decembru, dvakrat tudi v januarju: poleg rednega pouka se že tudi vadimo za materinski dan, da bomo vsaj v neki meri počastili naše matere tako, kot zaslužijo.

Krščeni so bili: Bojana Visočnik, hčerka Stanislava in Marije, roj.

Del udeležencev na zadnjem miklavževanju v Münchnu.

Otroci deklamirajo pred prihodom Miklavža v dvorano v Münchnu.

Stopar; Marija Perkovič, hčerka Ivana in Irene, roj. Kovač; David Grojzdek, sin Alojza in Franciške, roj. Baznik; Bojan Brili, sin Stanislava in Katarine, roj. Preglej. — Staršem čestitamo, otrokom pa želimo vse dobro v življenju!

nizozemska

Obisk pri *polnočnici* je bil presemetljivo lep kljub zelo slabemu vremenu. „Zvon“ je ubrano prepeval.

Prvo nedeljo v januarju je „Škrjanček“, kjer delujejo naši najmlajši pod vodstvom učitelja g. Ada Hamersa, slavil šesto *obletnico* obstoja. Slov. duhovnik je v nagovoru apeliral na starše, naj pridno sodelujejo s požrtvovalnim učiteljem pri vzgoji naše mladine. Pri maši sta zapela „Škrjanček“ in „Zvon“.

Pri družabnem programu je „Zvon“ nastopil v moškem in ženskem zboru z vrsto narodnih pesmi. Videli smo tudi posnetek s holandske televizije, ki je prenašala nastop naše „Folklorne“. Ob čaši vina in poticah se je razvila prav prijetna zabava, kjer je vsa dvorana (tudi Holandci) ob spremljavi harmonike prepevala slovenske narodne pesmi.

„Škrjančkova“ proslava je verjetno naša najprijetnejša, najbolj domača prireditev v celem letu. Odboru, ki ga sestavljajo naše žene, smo hvaležni za pogostitev in dobro organizacijo. S „Kdo dá več?“ smo se v splošnem veselju borili za slovensko glasbeno kaseto. Srečo je imela mala Nadja Taschauer. G. Ivan Banič in g. Jožko Robek, ki sta najbolj pritiskala na ceno kasete, sta postala častna člana večera. Bilo je res prav prijetno.

A kaj opažamo? Ljudje, ki so že 40—50 let v Holandiji, so bili prisotni kljub nevarni cesti. Tam so bili polnoštevilno tudi naši najmlajši, že tretja generacija. Tam so bili Holandci in Holandke, ki so z našimi družinsko povezani. Tam je bil avstrijski prijatelj g. Karel in z nami veselo prepeval. MANJKALI PA SO SLOVENCİ, KI SO SE ŠELE

PRED KRATKIM NASELILI V HOLANDIJI. Teh napori „Škrjančkov“, g. Hamersa, prof. Willemsa, „Zvona“, „Folklorne“ in „Barbare“ ne zanimajo. Naši holandski sodelavci imajo veliko več smisla za slovensko kulturo, več slovenskega ponaša in več ljubezni do slovenske stvari kot pa ti. Ob tem pojavu bi se „socialistična“ družba v Sloveniji morala zamisliti. Vsestransko oblikovanje človeka je važna zadeva. Tu gre za biti ali ne biti. K vzgoji za *požrtvovalnost, solidarnost, soodgovornost, domovinsko ljubezen* — dejansko ne samo besedno — bi kot ENAKOPRAVNI delavniki morale biti pritegnjene vse zdrave sile v narodu, TUDI VERNI. Demokracija mora postati RESNIČNOST, ne samo prazna beseda.

Odbor Društva sv. Barbare Lindenheuvel želi česče zbirati svoje člane in mladino tretje generacije. Med člani so holandske žene in možje, ki se želijo bliže seznaniti s slovenskimi kulturnimi zakladi. Prvo srečanje je bilo na sv. Tri kralje zvečer po maši in je kljub slabemu vremenu lepo uspelo. Čestitamo in želimo za bodoče lep napredek.

švedska

„Ja, kako pa prenašate ta silni mraz tam v severni deželi? Poročila po kontinentu nam pripovedujejo o minus šestdeset stopinj Celzija v nekaterih krajih Švedske.“ Da odgovorimo na številna vprašanja iz pisem domačih, naj bo povedano:

Nevarnost, da bi zmrznili v tej severni deželi, ni tako velika, kot se zdi na prvi pogled. Kraji, kjer živimo Slovenci, niso ravno med najhladnejšimi; tako smo imeli okrog Göteborga le 15° mraza, medtem ko je bila stockholmska okolica hladnejša, a tudi tam se živo srebro ni spustilo dosti pod —30° C

Starke zime nismo spustili za varne zidove svojih domov, kjer so našli zavetje tudi pred viharjem in

zameti Slovenci — rojaki, ki živijo v Malmöju in njegovi okolici. V prazničnih dneh so nas poleg električnega ali centralnega ogrevanja grela tudi ognjišča, saj imajo mnogi svoja stanovanja opremljena z odprtimi kaminom. Njih toplota nam je pomagala pričakati svečano domačnostno vzdušje.

STOCKHOLM

V Stockholmu smo se pripravili na *Božič* s slovensko mašo, ki smo jo imeli dober teden pred Božičem — na tretjo adventno nedeljo. Zbralo se nas je nekoliko več kot po navadi.

KÖPING

V Köpingu smo z mašo in domačimi božičnimi pesmimi začeli praznovanje prvega svetega večera, zato so bili vsi enega mnenja: „Tako lepega Božiča na tujem še nismo imeli!“

NORRKÖPING

V Norrköpingu je običajno maša le v švedskem jeziku, zato je bilo veselje, da je bila tu slovenska maša ravno na Božič, toliko večje. Ko smo se razšli, je vsakdo izmed nas božično razpoloženje ponesele na svoj dom. Svoje je prispevala tudi narava. Na že itak zasneženo pokrajino je rahlo naletaval sneg.

Pravljíčnost zimske pokrajine še na poseben način doživlja Vesnaverjeva družina s Primorskega, ki živi ob robu majhne vasice sredi borovcev in drugega drevja v vili, ki že več kot sto let nosi ime „Sandstugan“ — „Peščena kočá“.

Ko bereš „Legendo o božični roži“ pisateljice Selme Lagerlöf, nehote primerjaš okolico „Peščene kočé“ s tistim božičnim paradížem, kjer je opat Hans izgrebel korenine za božično rožo. In zazdi se ti, da se je to moralo zgoditi ravno na tem kraju.

GÖTEBORG

V Göteborgu na sam *Božič* ni bilo slovenske maše, zato so se vsaj bolj zavestni kristjani med nami udeležili ta dan maše v švedščini. Nekateri so prišli k polnočnici, zo-

pet drugi h kateri izmed maš čez dan.

Na Štefanovo pa smo se zbrali k slovenski maši. Navdušeno smo zapeli božične pesmi po domačih napevih, po maši pa smo si izmenjali božična voščila.

Doma v družinskem krogu smo doživljali Božič vsak po svoje, v veliki meri v skladu z vtisi, ki nam jih je zapustilo leto, ki se je iztekalo.

Avreljo Gorjup iz Angereda pri Göteborgu pravi, da je zaradi božičnega delopusta in miru dolgih zimskih večerov te dni še posebej pogosto mislil na lanski Božič, ko je bila pri njih na obisku njegova mama. Živela je sicer v Novi Gorici, a se je večkrat dalj časa mudila pri svojem sinu na Švedskem.

Ker jo je smrt dohitela na tujem, v Frederikshavnu na Danskem, na neki način spada v vrsto izseljencev. DrugEGA februarja lani sta s sinom Avrelijem odšla na Dansko na izlet, a ju je kmalu potem, ko sta iz trajekta stopila na kopno, obšla slabost, da so jo morali takoj odpeljati v bolnišnico. Od tega dne je bilo njeno življenje kakor na nitki vse do 30. maja, ko je prevadena z zakramenti odšla s tega sveta. Njene posmrtno ostanke so prepeljali v domovino. Pokopali so jo na pokopališču v Rožni dolini pri Novi Gorici.

Švica

V Zürichu smo na sveti večer imeli *polnočnico* ob devetih zvečer v kriпти cerkve Guthirt na Nordstraße. Udeležba je bila izredno velika, saj je velika kripta bila polno zasedena. Prišli so od blizu in daleč! Mnogo obrazov smo videli, ki jih ob drugih nedeljah ne vidimo.

Po polnočnici smo se zbrali še v pisarni naše Slovenske misije pri jaslicah z dreveščkom, ki smo jih postavili v veselje otrokom in nam samim. Zopet so donele lepe naše božične pesmi ob dobrih slovenskih poticah in drugih dobrotah, ki smo jih dobili v ta namen.

Božič nas je v tujini ponovno združil kot eno družino.

Res je, da se je za Božič marsikateri zdomec tudi iz Švice peljal domov, da v družbi svojih domačih preživi božične praznike, a kljub temu nas je veliko ostalo tukaj. Ako bi vsaj polovica, kar nas je v Zürichu in okolici, prišla k maši, bi bila velika kripta v Guthirtu pretresna.

Mnogo naših rednih udeležencev pri slovenski maši se je že za stalno vrnila domov, mnogo jih napoveduje odhod domov na pomlad in v tem letu. To se že pozna po manjših postojankah ob nedeljski maši. Veseli nas, da zadnje čase počasi prihajajo v našo družbo tudi tisti, ki so doslej stali ob strani. Pridite, ne bojte se nas, vsem so vrata odprta; veseli vas bomo!

Na Božič smo imeli mašo v Amriswilu in Solothurnu ob 10. uri, v Zürichu ob 16. uri. Povsod lepa udeležba! V Solothurnu so se po maši zbrali v kapucinskem samostanu. Tam so v posebni sobi kot ena družina skupno opravili malico. Pridne gospodinje so prinesle polne cekarje dobrot. Stregle so, kot znajo le mamice postreči. Bil je zares praznik ljubezni in sreče. Kapucinski bogoslovci in patri so nam pa zapeli par božičnih pesmi in eno tudi mi njim po slovensko. To je bil zares dan, ki nam ga je dal Gospod!

Slovenske maše v Švici

V Zürichu imamo že eno leto redno nedeljsko mašo v kriпти cerkve Guthirt ob 16. uri, kar se je pokazalo kot velika in zelo koristna pridobitev.

V Amriswilu je maša 1. in 3. nedeljo ob 10. uri;

v Meilenu v soboto pred 2. nedeljo ob 17. uri;

v Winterthuru v soboto pred 3. nedeljo ob 17.30 uri;

v St. Gallenu v soboto pred 4. nedeljo ob 18. uri v kapeli angelov varuhov ob katedrali;

v Appenzellu na 2. nedeljo ob pol 11. uri v kapucinski cerkvi.

V zapadni Švici so maše 1. ne-

Naši najmlajši v lepi slovenski narodni noši lansko leto septembra ob desetletnici Slovenske misije v Einsiedelnu.

deljo ob 10. uri v Fribourgu; ob 17. uri v Bernu (Bruder Klaus);

v Solothurnu 2. in 4. nedeljo ob 10. uri in v Oltenu ob 16. uri;

v Luzernu v soboto pred 3. nedeljo;

v Baslu zadnjo soboto v mesecu ob 19. uri.

Drugod po dogovoru.

Prireditve

Tudi letos bomo obhajali v Zürichu naš slovenski kulturni praznik, PREŠERNOV DAN. V soboto, 10. februarja, ob 18. uri bo sv. maša v kriпти cerkve Guthirt na Nordstraße. Po maši bo v dvorani zraven cerkve kulturni program. Za to proslavo nas bo obiskal mešani pevski zbor „GALLUS“ iz Celovca in s svojim koncertom popestril našo proslavo. Zbor je imel že veliko uspešnih koncertov po Evropi in Ameriki.

Pokažimo, da smo zavedni Slovenci, vredni našega velikega pesnika, in se v čim večjem številu udeležimo proslave! — Po programu bodo na razpolago domače specialitete in dobra pijača ter tudi prilika za zabavo in ples.

Slovenska misija pristrčno vabi rojake od blizu in daleč!

Na programu so še sledeče prireditve:

25. marca bo materinski dan v Oltenu in 13. maja v Zürichu. Za binkošti, 3. junija, ali potovanje v Rim ali po Švici. V septembru na 4. nedeljo redno naše romanje v Einsiedeln. Oktobra imamo možnost romanja v Sveto deželo! Prijavite se do konca februarja! Novembra bo martinovanje v Solo-

thurnu ali kje v bližini, miklavževanje v Zürichu in Oltenu.

V lanskem letu so bili krščeni še sledeči:

Irena Zupanc, hči Franca in Marije Miletić (Zürich); Sebastijan Rok Planko, sin Stanislava in Nade Rezar (Rafz-ZH); Saša Perdec, sin Silvana in Marice Rakela (Kloten); Brigita Bikovšek, hči Andreja in Vide Višnar (Urnäsch-AR); Pavel Zupančič, sin Jožefa in Jožefe Martinčič (Oberuzwil-SG); Simona

Štunf, hči Jožefa in Helene Buzeti (Wallisellen-ZH).

Otročičem in staršem želimo obilo milosti in božjega varstva!

V letu 1978 smo v Slovenski misiji zabeležili in krstni knjigi 28 krstov (8 fantkov in 20 deklic). Nekaj otrok so krstili doma, nekaj Švicarji ali drugi izseljenski duhovniki. — Umrlo, kolikor je znano nam, je pet rojakov. Poroka je bila le ena, ker so se vsi ostali doma poročili.

slovinci ob meji

KOROŠKA — Slovenska fanta Mirko Perč in Jože Müller, ki sta bila v Velikovcu in Celovcu obsojena zaradi pisanja o neizpoljenem členu 7 državne pogodbe po stenhah, sta bila na Dunaju oproščena. Sodišče je izjavilo, da njuno početje ne zasluži kazni. — 19. decembra 1978 je preteklo 150 let, kar se je rodil na Lešah pri Št. Jakobu v Rožu profesor Anton Janežič. Bil je soustanovitelj Mohorjeve družbe v Celovcu, izdal je slovensko slovnico, dalje nemško-slovenski in slovensko-nemški slovar ter prvi „Pregled slovenskega slovstva“. Ustanovil je tudi „Cvetje z domačih in tujih logov“. — Slovensko prosvetno društvo na Kostanjah „Drabosnjak“ je 17. decembra priredilo na Vrbi proslavo 75-letnice obstoja. — ORF (Avstrijska televizija) je v decembru pokazala film, ki ga je pripravil Južni Tirolec dr. Claus Gatterer z naslovom „Domovina — delovno mesto“. Film je pokazal predvsem položaj delavcev v tovarni na Rebrci pri Železni Kapli. Vsi trije strankarski časopisi so film kritizirali, vendar je bila kritika ob težavni stvarnosti dokaj umirjena. Če vlada v Avstriji 2 % brezposelnost, to ne drži za Koroško. Na Koroškem je 4 % brezposelnih, na južnem Koroškem v okraju Velikovec 8 %, v Železni Kapli celo 12 %. — Krščanska kulturna zveza je 8. decembra 1978 priredila v celovškem mestnem gledališču gledališko predstavo. Mariborsko narodno gledališče je gostovalo z Jurčičevim „Desetim bratom“. Dvorana je bila

zasedena, toda nemško govorečih Celovčanov ni bilo videti. — Gोजenke gospodinjinske šole v Št. Rupertu pri Velikovcu so lani 10. decembra priredile marijansko akademijo. — V občini Dobrla vas so slovenski kulturniki zastopani. Vsi nemški pevski zbori so dobili od občine pomoč v znesku 5000 šillingov. Slovenski pevski zbor je dobil manj. Ali je „apartheid“ obsodbe vreden res le samo v Južni Afriki? — S slavnostno akademijo je šentjakobsko društvo „Rož“ proslavilo lani v nedeljo, 10. dec., 75-letnico obstoja. — Krščanska kulturna zveza in Slovensko kulturno društvo v Celovcu sta v Slomškovem domu v Celovcu 19. decembra 1978 proslavili 150-letnico rojstva slavista Antona Janežiča. — Farna mladina v Piberku je naštudirala misterij „Slehnernik“, ki ga je igrala na domačem odru in gostovala v Šmarjeti v Rožu, Dobrli vasi ter v Železni Kapli. — 25. marca bodo na Koroškem občinske volitve. Slovenci nameravajo povsod, kjer bo mogoče, nastopiti s samostojno enotno listo. — Leto 1978 je na slovenskem Koroškem potekalo v boju za pravice, ki jim jih zagotavlja člen 7 državne pogodbe. — Avstrijska statistika o davčni zmogljivosti občin kaže, da so med petimi najrevnejšimi občinami kar tri s slovenskim prebivalstvom: Sele, Djekše ter Suha. Nobene dvojezične občine ni med najbogatejšimi koroškimi občinami.

GORIŠKA — Decembra je ljubljanska televizija snemala v Doberdolu. K snemanju so bile povabljeni vse kulturne skupine. Le mešani zbor „Hrast“, ki je najboljši zbor v občini, so izpustili; morda zaradi krščanske usmerjenosti? — Knjižni dar Goriške Mohorjeve družbe ob-

sega za leto 1979 naslednje knjige: „Koledar 1979“; povest Zore Piščančeve: „Povest o pastirici Urški“, ki podaja nastanek božje poti pred 440 leti na Sveti gori pri Gorici; zgodovinski prikaz, ki ga je napisal pokojni msgr. Klinec: „Primorska duhovščina pod fašizmom“; „Primorski slovenski biografski leksikon“, 5. snopič. — Slovensko katoliško akademsko društvo v Gorici, ki je bilo pred 24 leti ustanovljeno za univerzitetne študente in diplomirance, je spremenilo ime in značaj. Po občnem zboru se imenuje sedaj Slovenski mladinski rekreativno-kulturni klub in je odprt tudi mladini, ki ne študira na univerzah. — 12. decembra 1978 so v goriškem pokrajinskem svetu glasovali o predlogu svetovalke Marije Ferletič, s katerim bi bila dovoljena raba slovensčine v pokrajinskem svetu. Za predlog so glasovali svetovalci Samostojne slovenske skupnosti, socialisti in komunisti: 11 glasov. Svetovalec demokratičnih socialistov se je glasovanja vzdržal. Proti uporabi so glasovali „krščanski“ demokrati, radikali in missini (nekdanji fašisti): 12 glasov. Kako morejo demokrati ob sklicevanju na krščanska načela opravičiti to nestrpnost pred svojo krščansko vestjo, je nerazumljivo. — Pristojno ministrstvo v Rimu je odobrilo, da se v Štandrežu pri Gorici odpre še drugi oddelek slovenskega otroškega vrta. Vzgojiteljico bo plačevala država, za druge stroške mora poskrbeti občina. — V „tednu mladine“ so se zbrali dijaki višjih slovenskih šol v Gorici in zahtevali, da se čimprej izvede člen 6 ustave, ki predvideva globalno zaščito vseh Slovencev v Italiji, tudi onih, ki živijo v Benečiji. — 14. decembra je pod vodstvom nadškofa Cocolina zborovala goriška

duhovščina. Sad zborovanja je imenovanje kanonika dr. Oskarja Simočiča za škofovega vikarja za slovenske vernike v nadškofiji.

TRŽAŠKA — Zastopstvo Slovencev Tržaške, Goriške in Slov. Benečije je 14. decembra 1978 sprejel v Rimu ministrski predsednik Andreotti. Poštožili so mu, da komisije za pravice manjšine niso še nič naredile. Andreotti je dejal: „Rešitev manjšinskega vprašanja ni samo ustavna obveza, pač pa širši državni interes. Ko se bomo prihodnjič videli, upam, da bo urejeno.“ — V nedeljo, 3. decembra 1978, je zaživela 54. župnija v tržaški škofiji, Podlonjer s cerkvijo sv. Avguština in novimi župnijskimi prostori. Podlonjer je dosedaj spadal pod župnijo Sv. Ivana nad Trstom. 17. decembra je škof Bellomi povabil v novo župnijsko cerkev slovenske vernike in bogoslužje opravil v slovenskem jeziku. — Zveza cerkvenih pevskih zborov je v Kulturnem domu v Trstu priredila revijo zborovskega petja. Nastopilo je 10 zborov. — Po dolgih pripravah se je vršilo od 7. do 10. decembra v Trstu škofijsko zborovanje, ki se ga je udeležilo okrog 1400 zainteresiranih vernikov in duhovnikov. Sodelovali so tudi Slovenci. O dušnem pastirstvu med njimi ter o sožitju med njimi in laškimi verniki je razpravljala četrta komisija. — Za 30-letnico obstoja je Slovenska prosvetna matica v Trstu izdala zbornik „Utripi“. Zbornik ima veliko gradiva o življenju Slovencev na Primorskem po zadnji vojni. — „Literarne vaje“, ki jih izdajajo dijaki slovenskih šol v Italiji, izhaja že 30 let. Žal sta lani izšli le dve številki v 600 izvodih. V prvih letih je izhajal mesečno. — Okrog 1500 ljudi se je udeležilo akademije, ki so jo priredili v Rojanu ob poimevanju šole. Šola je dobila ime po bazoviških junakih, ki so jih fašisti ustrelili zaradi slovenstva. — Pri Sv. Križu nad Trstom so na Štefanovo imeli koncert božičnih pesmi. Sodelovali so trije zbori. Koncerta se je udeležil tudi škof Bellomi.

BENEŠKA SLOVENIJA — V znak hvaležnosti za vse, kar je videmski nadškof Battisti storil za Slovence v nadškofiji, so mu duhovniki poklonili slovenski misal, katerega je bil zelo vesel. — 40 let je poteklo, kar je Francé Bevk izdal pod psevnimom Pavle Sedmak duhovniški

roman „Kaplan Čedermac“, v katerem opisuje življenje kaplana Antona Kufola v Lazah pri Podbonescu. Roman je doživel do sedaj že 6 izdaj. — Beneški duhovniki skupine „Dom“ so izdali lep stenski koledar. Lani so slike na koledarju kazale cerkve v Beneški Sloveniji, letos pa so upodobljene tipične beneške kmečke hiše. — Na 28 straneh je izšel v Ukvah župnijski vestnik „Ukve“. Na 11 straneh obravnava vestnik dogodke ob blagoslovitvi nove šole, ko so prireditelji hoteli slovenskost Ukev izbrisati, kar jim pa ni uspelo zaradi župnikovega pogumnega nastopa.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA — Praznovanje desetletnice blagoslovitve melbournske slovenske cerkve v Kewu je bilo lepo domače, tako pri bogoslužju kot pri zakuski v dvorani. Žal se zaradi smrti papeža svečanosti ni mogel udeležiti melbournški nadškof, ker je bil takrat v Rimu. Navzoča sta bila senator Miša Lajovic in župan mesta Kew. — 15. oktobra je zvezni minister za etnične zadeve odprl klubske prostore Slovenskega društva Melbourne. P. Bazilij je prostore blagoslovil. — Minister za etnične zadeve je s senatorjem Lajovicem obiskal tudi Slovenski dušnopastirski center v Kewu. — Kuvertna akcija za sklad Doma počitka izkazuje 296 vrnjenih kuvert, v katerih je bilo 9338 avstralskih dolarjev. — 17. decembra so melbournški „Glasniki“ obiskali Slovence v Sydneyu. Najprej so peli pri maši, nato so Slovincem priredili koncert. — V Sydneyu so priredili „štetanovanje“. Pri zabavi je igral ansambel „Srebrne strune“. — Piknik in sejem, ki ga je pripravila slov. župnija v Sydneyu, je vrgel 1467 dolarjev čistega dobička, ki je šel v gradbeni sklad za dvorano.

ARGENTINA — V dvorani Sv. Duha v Buenos Airesu je pevski zbor „Gallus“ priredil koncert cerkvene glasbe. Prvi del sporeda je bil posvečen Marijinim pesmim, v drugem delu so izvajali dva odlomka iz Haydnovega oratorija „Stvarjenje“ in „Marijacejsko mašo“. — 25. novembra so slovesno zaključili šolsko leto na šoli A. M.

Slomška v Ramos Mejia. Pouk je obiskovalo okrog 120 uencev. — Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu je izdala novo knjigo, ki jo je napisal dr. Jože Krivec: „Pij, fant, grenko pijačo“. — V dvorani Slomškovega doma, Ramos Mejia, so ob 30-letnici Slovenske šole škofa dr. Gregorija Rožmana zaigrali božično igrano „Pettrčkove poslednje sanje“. — Vsem Slovincem, ki so šli skozi avstrisjska povojna taborišča, je gotovo ostal v spominu „mežnar“ Peter Klobovs. V San Martinu se mu je sedaj izteklo življenje v 64. letu. Bil je zaveden Slovenec in je deloval v mnogih slovenskih verskih in kulturnih društvih. — Po vseh slovenskih domovih (7) v velikem Buenos Airesu so Slovenci v domači družbi silvestrovali. — Ob zaključku slovenskega srednješolskega tečaja v Buenos Airesu se je zbralo ob profesorjih nad 200 dijakov, ki so obiskovali ta tečaj. Med drugimi jim je govoril tudi član Slov. akademije znanosti in umetnosti, znanstvenik prof. dr. Anton Peterlin, ki deluje v ZDA. — Tudi v Bariločah so imeli slovensko polnočnico za Božič, ki se je udeležilo okrog 100 ljudi. — „Bariloški pevčki“, ki jih vodi Slovenka Lučka Kralj-Jermanova in v njem poje tudi 10 Slovencev, so v katedrali priredili božični koncert.

KANADA — Montrealške Slovence je obiskal malgaški misijonar Rok Gajšek in jim je s skioptičnimi slikami pokazal tamkajšnje slovensko misijonsko delovanje. — V Ottawi, glavnem mestu Kanade, živi okrog 100 slovenskih družin, ki se zbirajo k božji službi v cerkvi Sv. Križa. — Na montrealškem Slovenskem letovišču je bilo postavljenih v zadnjem času spet nekaj novih počitniških hišic. Tudi župnišče je dobilo svojo hišico, ki so jo farani s prostovoljnimi delom postavili. — 26. novembra so v Winnipegu proslavili 15-letnico posvetitve slovenske cerkve Lurške Matere božje. Mašo je bral winnipeški nadškof, kardinal Flahiff. Kardinal je bil posebno navdušen nad vzdušjem, ki vlada med slovenskimi farani. — Novi generalni guverner je kot prvo obiskal slovensko skupnost v Winnipegu. Kratko je ljudi pozdravil tudi v slovenščini. Rekel jim je: „Nočemo, da se spremenite. Prosim, obdržite svojo slovensko kulturo in dediščino in obogatite našo skupno deželo!“

mali oglasi

● JANKOVIČ, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● PREVAJALSKA PISARNA v Münchnu uredi uradno prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifferstraße 21, telefon (089) - 14 13 702.

● PREVAJAM iz slovenščine v nemščino in obratno. Vse prevode sodno overovim. Prevode opravi hitro in poceni: MONIKA ZIBELNIK, Franz-Albert-Str. 12, 8000 München 50, tel. 812 30 59 — zvečer.

● Dobro situiran fant, SLOVENEK, trenutno na delu v Alžiru (Afrika) z nemškimi dovoljenji za delo in bivanje, želi spoznati čedno Slovenko, staro do 40 let, živečo na Bavarskem z majhnim premoženjem. — Naslov posreduje uprava „Naše luči“, če pošljete poštno pristojbino, navedeno v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 2)

● KUHARJA ali KUHARICO iščemo za naš „Spezialitätenrestaurant“ v Freisingu pri Münchnu. Zaželen je Slovenec (Slovenka) iz Avstrije ali Nem-

čije, lahko tudi nemško govoreči Avstrijec (Avstrijka). — Pojasnila dobite po telefonu št. 08161 - 3108.

● Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijeto občutje med slovenskim osebjem. Lastnik Vinco Levstik.

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. Obrnite se naslov: Gebr. HORZEN, Möbeltransporte, Biesenstr. 30, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. Telefon 02103-44 5 62. Informacije dobite pismeno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● HIŠO, enostanovanjsko, pritlično, v velikosti 7,50m x 8,50 m, dograjeno 1965, ugodno prodam. Hiša ima lepo lego ob glavni cesti blizu Pragerskega; poleg hiše je 13 arov zemljišča. — Interesenti se obrnite na: Stanko Ptičar, Cannstatter Str. 62, 73 Esslingen, BRD.

● NOVO HIŠO, enodružinsko, dograjeno do 3. faze, ležečo na lepem prostoru v Šmarjeti pri Rimskih Toplicah, ugodno prodam za nemške marke. — Naslov posreduje uprava „Naše luči“, če pošljete poštno pristojbino, navedeno v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 1)

pozor!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šillingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šillingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje je naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

Vzemi in beri!

● *Ljubo Sirc, NESMISEL IN SMISEL. 190 strani, broširano, 70.— šil.* V tej knjigi opisuje pisatelj (sedaj že nekaj let univerzitetni profesor v Glasgou na Škotskem), kako je njega, bivšega partizana, kmalu po koncu vojne OZNA aretirala in ga vlačila po svojih zaporih — pod pretezo, da je špijoniral za zahodne zaveznike. V knjigi je v napeti zgodbi orisana vsa zlaganost stalinistično-komunistične justice in v njej se srečujemo z zanimivimi imeni na strani zasliševalcev in na strani žrtev. Knjiga je edinstveni dokument polpretekle zgodovine na Slovenskem in bo lahko nekoč služila kot dragoceno gradivo.

● *Dr. Jakob Kolarič, ŠKOF ROŽMAN I., II. in III. del* V I. delu (382 strani, v platno vez. 113 šil., broš. 100 šil.) nam je prikazano življenje škofa Rožmana od rojstva do prevzema ljubljanske škofije l. 1930. II. del (542 strani, v platno vez. 162 šil., broš. 108 šil.) obsega Rožmanovo delovanje do začetka 2. svetovne vojne. III. del (1000 strani in 32 strani slik, v platno vez. 494 šil.) pa obravnava delovanje vélikega pokojnika do njegove smrti. *Vsi trije deli vezani — skupna cena le 670 šil.* Knjige lahko naročite pri: Mohorjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt-Celovec, AUSTRIA.

rezervirano za smeh

„Nogavice so se pri pranju tako uskočile, da mi niso več prav.“

„Kaj ko bi si sedaj še noge opral?“

Dekle občuduje slikarja pri njegovem delu.

„Ali ste talent podedovali?“

„Ali ste že kdaj slišali o Picassovem očetu?“

„Ne še.“

„In o Picassovi materi?“

„Tudi še ne.“

„Menda razumete, kaj vam hočem s tem povedati?“

„Ne, saj tudi o Picassu nisem še nikdar čula.“

V dolgi vrsti avtov, ki se le počasi pomikajo naprej, neki voznik neusmiljeno trobi. V sosednjem avtu sedi za volanom mlada dama. Ta odpre okno in vpraša „trobača“: „In kaj ste poleg trobente še dobili za božič?“

Mesarski mojster svojemu počasnemu vajencu: „Ti lahko mirno išeš ob petkih meso: preden bo prišlo v tvoj želodec, bo že ponedeljek.“

Žena možu: „Če že ne moreš opustiti svojih neumnih poskusov samomora, potem vsaj prispevaj kaj za plin!“

Pravzaprav bi moral imeti sleher-

ni moški ženo, saj država tudi ne more biti vedno vsega kriva.

Jaka je nesel s trga petkilskega purana, dva odojka in dva zajca. Srečal ga je znanec:

„In vse to boš pospravil med prazniki?“

„Vse.“

„In kdaj te bo razneslo?“

„S tabo ne govorim več!“

In res ni več govoril, ker ga je razneslo.

„Zelo rada imam kanarčke in zlate ribice. Pa ti, Tomaž?“

„Oh, jaz jem vse.“

Mlad umetnik po šestem kozarčku: „Šele po moji smrti bodo ljudje spoznali, kaj so izgubili.“

„Kaj ste tako zadolženi?“

Novoporočenca sta bila nepismena, pa sta se podpisala v poročno knjigo tako, da je on naredil en križ, ona pa dva.

Župnik njej: „Kaj ne boste prevzeli moževega priimka?“

Ona: „Bom, a sem obdržala še svojega deklškega.“

Beseda ni konj, kar pa ne velja za govornika.

„Natakar, plačati, prosim!“

„Ja, gospod. Imeli ste telečje možgane, svinjski rilec in zeljnatu glavico.“

„Kako moreš reči, da sem raztresen?“ je rekel profesor nejevoljno svoji ženi. „Moj spomin je odličen. Le treh stvari se ne morem nikdar spomniti: imen, obrazov in ... kaj je že bilo tretje?“

Človek hoče biti zaposlen: kdor malo misli, mora veliko govoriti.

Za razgovor so potrebne vsaj tri osebe: dve, ki govorita, in ena, o kateri govorita.

Fant bi se rad poročil, a kadar

je pripeljal domov deklet, vselej jo je mati nagnala.

Šel je k psihiatru po nasvet. Ta mu je svetoval, naj poišče deklet, ki bo čimbolj podobna njegovi materi, tiste gotovo ne bo pognala.

Fant je res šel po svetu iskat takšno deklet in jo je tudi našel: na zunaj je bila podobna njegovi materi, govorila je tako, kuhala enako. In jo je vesel pripeljal domov.

In kaj se je zgodilo? Mati je res ni nagnala. Nagnal jo je oče.

„Kaj bi naredil, ko bi te v puščavi napadla velika kača?“

„Ustrelil bi jo.“

„In če bi ne imel puške?“

„Bi jo zaklal.“

„In če tudi noža ne bi imel?“

„Povej odkrito: s kom držiš, z menoj ali s kačo?“

yu-smeh

NE PIŠITE, KOT GOVORITE!
PIŠITE, KOT MISLITE!

Mislím, da ni vedno misliti.

TUDI TISTI, KI SE PLAZI, SE
LAHKO VISOKO POVZPNE.

Sindikát je poslal delavce na morje — popravljat počitniški dom.

TOVARIŠI NA POLOŽAJIH:
NE VKOPAVALTE SE!

Vprašali so ga, kaj išče v partiji. Odgovoril je: „Trisobno stanovanje.“

GREH SE POVE, FUNKCIONARJA PA NE.

Delavec: „Riba smrdi pri glavi.“

Direktor: „Čisti se pa pri repu.“

Po Pavlihu

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvig Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9 (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 83 56).

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein bei Graz. (Tel. 03124 - 23 59).

P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck (Tel. 0522 - 22 9 59)

Ivan Tomažič, Albertgasse 48 („Korotan“), 1080 Wien VIII.

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad. Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen.

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1/361-80-68).

Jože Flis, 7 rue Gutenberg, 75015 Paris. (Tel. 577-69-93).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 8 Avenue Pauliani, 06000 Nice.

ITALIJA

Jure Rode, Collegio Pio Latino, Via Aurelia Antica 408, 00165 Roma.

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Stekl, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus, (Tel. 030-

785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstr. 40. (Tel. 030-784 84 34).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 0208 - 64 09 76 ali 64 11 72).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Mirko Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611-63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 2 85 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen, Belgie.

SVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.

(Tel. 01/50 31 32).

P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).

01611193791

85

1982